

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

DOBRO A ZLO

- 8 Rozhovor s právníkem Danielem Bartoněm – A. Rozbořilová
- 28 Žijeme v jedné církvi: Poličský seniorát – D. Ženatá
- 41 Rozhovor s fotbalistou Tomášem Holešem – P. Ruml
- 44 Faráři a vyčerpanost – Z. Šorm

UBYTOVÁNÍ PRO FARNÍKY CHKO TŘEBOŇSKO

SKVĚLÉ PRÁZDNINY PRO SKUPINY A RODINY

- ✿ Klidné místo uprostřed lesů a rybníků
- ✿ Možnost cyklovýletů po rovinkách, koupání, vodáctví a rybaření
- ✿ Nově vybavené chatky, kuchyně, pokoje a společenské místnosti
- ✿ Nové WC a sprchy
- ✿ Kapacita 70 míst

www.chatkynajihu.cz

604 55 13 05

Dáváme prostor vám, čtenářům!

Sbíráme zpětnou vazbu od široké veřejnosti. Výstupy nám pomůžou lépe přemýšlet o tom, jak časopis dále zlepšovat a tvořit tak, aby byl inspirativní, zajímavý a čtivý.

Pomozte nám vylepšit časopis!

ceskybratr.cz/dotaznik

ČESKÝ BRATR¹⁰⁰
Sto let časopisu Českobratrské církve evangelické

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *P. Hanych*
- 8** Rozhovor s právníkem a teologem
Danielem Bartoněm – *A. Rozbořilová*
- 12** Unde malum – *F. Härtel*
- 15** Cestovka pro vozičkáře –
A. Rozbořilová
- 18** Je na světě dobré zlo? – *J. Hoblík*
- 21** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 28** Nejezdíme nikoho kontrolovat, spíš
povzbudit – *D. Ženatá*
- 31** Shrnutí dění na 2. zasedání
36. synodu – *J. Schneider*
- 34** Když Duch Boží zavěje... – *J. Hofman*
- 35** Evangelíci chtějí být féroví –
A. Rozbořilová

DIAKONIE

- 38** Jak se hýbeme v Diakonii – *A. Šůra*

SLOVO

- 41** Rozhovor s fotbalistou Tomášem
Holešem – *P. Ruml*
- 44** Faráři a vyčerpanost – *Z. Šorm*
- 47** ERC vyzývá k otevřenosti církví vůči
Romům – *A. Rozbořilová*
- 49** Tryzna za oběti holokaustu –
A. Rozbořilová
- 50** Život s diagnózou – *L. Ridzoňová*
- 51** Bůh, který dokáže zemřít – *O. Kolář*
- 53** Poslední slovo – *O. Titěra*

ÚVODNÍK

Tři myšlenky k dobru (a zlu)

V červnovém čísle se věnujeme dalšímu velkému abstraktnímu pojmu. Vlastně hned se dvěma. Pod pojmy „dobro“ a „zlo“ si jistě každý z nás dovede cosi představit, ale definovat je, to už je o poznání těžší. Jen sotva bych to na tomhle malinkém prostoru shrnula. Zkusím tedy aspoň pár podnětů.

Podnět první. Ve slovníku se dočteme, že „dobro“ vzniklo odvozením od slova „dobrý“. Ve vztahu ke křesťanství a etice je tu ale ještě jedna důležitá odvozenina – dobrota. „Kde je dobrota a láska, tam je také Bůh,“ zpíváme ve známé písni *Ubi caritas*. Dobrota je pro mě o něco méně vágní pojem než dobro. A také je to pojem s konkrétními projevy a důsledky. Dobrota nebo, chcete-li, *caritas* (pečující láska) je projev lásky k bližnímu, v níž se zrcadlí evangelium. Podnět druhý. Vybavil se mi známý citát Jana Palacha: „Člověk musí bojovat s takovým zlem, na které právě stačí.“ Palach nám připomíná, že boj se zlem je naše povinnost, nikoli hrdinství. A pak je tu ten dovětek „na které právě stačí“. Jsem přesvědčena, že Palachovým záměrem nebyla alibistická obezlička, díky níž bychom se mohli vymlouvat, že jsme nebojovali, protože jsme na to sami nestačili. Chce tím říct, že každý z nás může přiložit ruku k dílu. Někdo má sílu na to vést velké boje, jiný menší. Pokud nebudeme se zlem vést každodenní boj, stane se to, před čím varoval britský filosof Edmund Burke: „Zlu k vítězství stačí, když dobří lidé nedělají nic.“ A třetí poznámka. Ve světě plném nálepkování máme snahu soudit lidi, zda jsou dobří, či zlí. Jenže svět ani lidé v něm nejsou černobílí. Na každém z nás je něco dobrého a něco zlého. Taková je naše přirozenost. Je v tom i určitá krása. Jako křesťané navíc můžeme čerpat naději z toho, že i s tím vším máme u Pána Boha místo. A je dobré na to všechno u sebe ani u druhých nezapomínat.

Adéla Rozbořilová

Představitelé církve se setkali s ukrajinskými krajany

Zástupci Českobratrské církve evangelické navštívili české krajanské sbory na Ukrajině. Pečlivě připravovaná a z bezpečnostních důvodů předem nezveřejněná cesta se uskutečnila od 7. do 16. května 2024.

Cílem návštěvy byly české komunity v Mykolajevské a Oděské oblasti – konkrétně nám velmi blízké evangelické krajanské sbory v Bohemce, Veselynivce a Pervomajsku. Zástupci ČCE jsou s nimi v intenzivním kontaktu i během války.

Českou delegaci tvořili synodní senior Pavel Pokorný, emeritní synodní senior Daniel Ženatý, farář pro české sbory na Ukrajině Miroslav Pfann a řidič Jindřich Lukeš. „Smyslem návštěvy bylo podpořit sestry, bratry a přátele v této mimořádně náročné době, kdy jejich zem čelí agresivní válce ze strany Ruské federace,“ přibližuje účel cesty Pavel Pokorný.

Na všech uvedených místech se také konaly bohoslužby a osobní, rodinná i obecní setkání. K nejpůsobivějším momentům patřila návštěva protiletectvého školního krytu, rozhovor s manželkou vojáka, sloužícího od počátku války, videozáběry rakety, přelétávající nad vesnicí... Syrové doteky smrti a války v krajině, která jinak vypadá celkem nedotčeně.

„Ačkoli jarní příroda se zelená, ptáci zpívají, krávy se pasou jako vždycky, v lidských srdcích je hluboký smutek a tíseň tváří v tvář přístím dnům. A přece kurátorka evangelického sboru v Bohemce Ludmila Hartová ve své promluvě na hřbitově končí výzvou, abychom nezapomněli, že život je krásný. A my nesmíme zapomenout na tuto krásnou, ale opakovaně

těžce zkoušenou zem a ty, kdo v ní žijí,“ líčí své bezprostřední dojmy z návštěvy, setkání

a společných modliteb synodní senior Pavel Pokorný.

Hof

Ekumeničtí hosté se účastnili synodu

Jednání synodu ČCE rezonuje i mezi ekumenickými partnery a církvemi v Česku i v zahraničí. Stalo se tradicí, že mnozí z nich se synodu účastní, setkávají se s delegáty a řeší s nimi probíraná témata. Letošní zasedání pozdravili například biskup Evangelické církve a. v. v Rakousku Michael Chalupka, prezidentka Evangelické reformované církve ve Švýcarsku Rita Famos nebo Hartmut Sitzler, člen církevního vedení Evanelické církve v Porýní.

Povzbudivá slova pronesl plzeňský římskokatolický biskup Tomáš Holub. Připomněl, že i jejich církev nastoupila synodální cestu. „Je to

něco, co se učíme: aby každý mohl mluvit a aby každému bylo nasloucháno v důvěře, že nás to může obohatit,“ upozornil s tím, že se rádi inspirojí u společenství, která mají s podobným rozhovorem větší zkušenosti. „V nás je natolik zarostlá naše hierarchická struktura, že je to obtížné,“ dodal.

„Druhým důvodem, proč na vás myslíme, je to, že v naší církvi nyní zoufale bojujeme o jednotu. Mění se epocha a církve má mít vnímavý vhled do toho, co je třeba zachovat jako podstatné a co se může měnit, protože jde o znamení doby. Tuším, že v těchto dnech to bude tématem i u vás. Tak se za vás modlím a vyprošuji, aby vám Pán Bůh žehnal,“ uzavřel svůj pozdrav Tomáš Holub.

Hof

Olomoucké církevní školy slavily společné bohoslužby

Ve čtvrtek 9. 5. 2024, o slavnosti Nanebevstoupení Páně, se v katedrále sv. Václava v Olomouci uskutečnily ekumenické bohoslužby olomouckých církevních škol.

Bohoslužeb se zúčastnili ředitelé, pedagogové, studenti a žáci Církevní MŠ Ovečka, ZŠ sv. Voršily, Církevní ZŠ Německého řádu, Církevního gymnázia Německého řádu, Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci,

CHARITAS – Vyšší odborné školy sociální Olomouc a Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Nechyběli ani rodiče s nejmladšími dětmi a přátelé.

Setkání se konalo pod záštitou synodního seniora Českobratrské církve evangelické Pavla Pokorného a olomouckého arcibiskupa Josefa Nuzíka. Bohoslužby vedli senior Moravskoslezského seniorátu Vlastislav Stejskal spolu s pomocným olomouckým biskupem Antonínem Baslerem.

Na přípravě se podílel několikačlenný ekumenický tým. Za Českobratrskou církev evangelickou se zúčastnil Aleš Wrana, spirituál Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci.

Odbornými konzultacemi, přátelskou podporou a entuziasmem podporoval ekumenický tým také Robert Svatoň z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého.

„Děkuji všem, kteří toto setkání podpořili a umožnili. Jmenovitě generálnímu vikáři olomoucké arcidiecéze Ladislavu Švirákovi. Za technickou pomoc s realizací programu Antonínu Kučerovi. Za pořízení fotografií všem ochotným fotografům. Kéž Bůh vyslyší, oč jsme prosili, přijme naši chválu a pomáhá nám na společné cestě k němu,“ vděčně hodnotí setkání koordinátorka Jana Konečná.

Hof

TÉMA: DOBRO A ZLO

kde je tvůj bratr?
ptal ses Bože Kaina

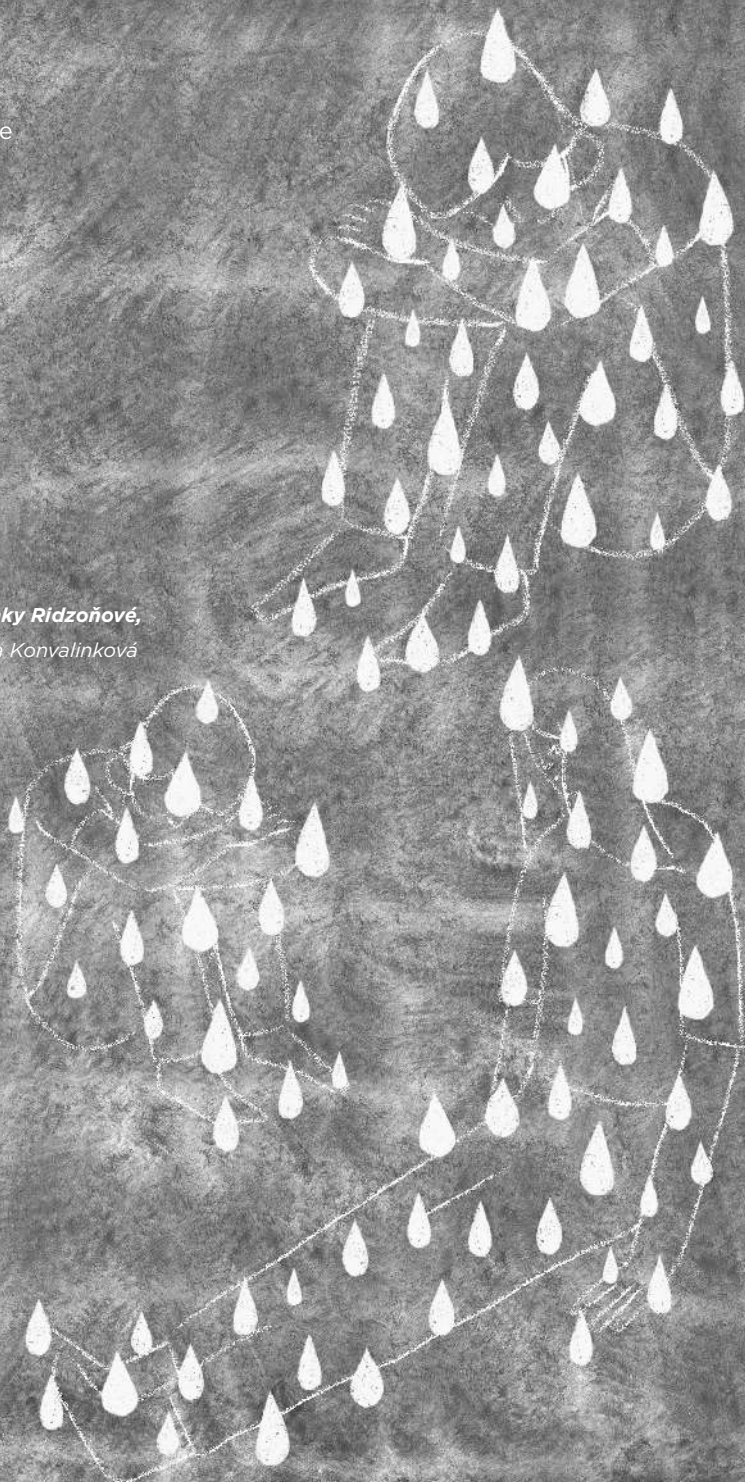
kdo je můj bližní?
ptal se jeden zákoník Ježíše

kde zůstal Bůh?
ptal se elie wiesel
když krácel v osvětlení
pod oběšeným dítětem

mám spoustu otázek
Bože

a ty
s člověkem pláčeš
tu práci lásky za nás
neuděláš

modlitba **Lenky Ridzoňové**,
kresba: **Sára Konvalinková**

Přísloví na záložku

Bázeň před Hospodinem znamená nenávidět zlo. (Př 8,13)

Biblická kniha Přísloví patří k oblíbeným a často citovaným místům Starého zákona. Snad právě pro jednoduchost, přímoučarost, již navíc mnohdy podtrhuje brilantní poetická stavba. Zkoumá člověka, mezilidské vztahy, do nichž přináší mnohá moudrá rčení, leckdy vonící lehce nekorektním sarkasmem: „Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska, než z vykrmeného býka a s tím nenávisť.“ (Př 15,17) Nebo: „Zlatý kroužek na rypáku vepře je žena krásná, ale svěhlavá a rozmarná.“ (Př 11,22)

Někteří mají za to, že kniha Přísloví se nachází mimo hlavní starozákonní proud. Je tu málo zmínek o Bohu, chybí náboženský slovník. Někdy se dokonce mluví o obecné moudrosti, o „příručce úspěšného života“. Kdo ale čte pořádně, zřejmě zjistí, že hledat v této knize jen sbírku citátů na Instagram nebo kolekci moudrých rad našich babiček by bylo trochu málo.

Uprostřed slov o „nějaké“ nejvyšší moudrosti jako principu, který se zdá být jakousi abstraktní představou nebo básnickou metaforou, je najednou řeč o bázni před Hospodinem, totiž o respektu před ním a důvěře: „Moudrost je lepší než perly, nevyrovnej se jí žádná skvosty. Já, Moudrost, bydlím s chytrostí, nalézám obezřetné poznání. Bázeň před Hospodinem znamená nenávidět zlo; nenávidím povýšenost, pýchu, cestu zlou, proradná ústa.“ (Př 8,11–13)

Bázeň před Hospodinem je spojení, které není v knize neobvyklé. Možná si vzpomene: „Bázeň před Hospodinem přidává dnů.“ (Př 10,27) Nebo: „Počátek poznání je bázeň před Hospodinem.“ (Př 1,7) Ještě fotku hezkých květin a máte parádní záložku do knížky. Jenže náš verš je naladěný o poznání militantněji: Bázeň před Hospodinem znamená nenávidět zlo. Nenávidět, to je silné slovo. Ne vyhýbat se zlu, dávat si na ně pozor, ale nenávidět je. Křes-

tané mají i nenávidět. To je výzva k akci, k mobilizaci sil i vlastního svědomí. Tady se nehraje na klikování, omluvy a výmluvy, na relativizaci našich náhledů, že to a tamto vlastně zase tak špatné není, na to, že kdo nic nedělá, nic nezkaží.

Kdo nenávidí zlo, jde cestou moudrosti, jde cestou Boží. Hezké, díky. Ale, řečeno ústy klasika, kdo z vás, kdo z nás to má? Kdo je ten morální superman, aby se vždy ke zlu postavil čelem, aby nikdy nepadl, aby si nikdy nezadal, aby si nikdy neušpinil ruce? Kdo z nás na tohle stačí?

Naštěstí můžeme číst ještě pokračování: „U mne je rada i pohotová pomoc, jsem rozumnost, u mne je bohatýrská síla.“ (Př 8,14) Není to tedy jen na nás. U zdroje moudrosti, tedy u Hospodina samého, je rada i pohotová pomoc. Rozumnost pro konkrétní situaci i síla bojovníka! A můžeme s dalšími biblickými svědky dodat také: odpuštění, pokoj, nový výhled. To není málo.

Takže to ještě rozšířme (a klidně z toho udělejme záložku): Kdo nenávidí zlo, jde cestou moudrosti, jde cestou Boží, Bohem doprovázen na každém kroku. Právě proto, aby ani při vlastních selháních, která ještě přijdou, neztratil cestu k cíli.

Největší odměnou pro mě je, když se daří následky zla odstraňovat

O sexualizovaném násilí nejen v církevním prostředí

Daniel Bartoň absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy vystudoval ekumenickou teologii. Studoval také v zahraničí, a to na anglické University of Cambridge, ale také v Aténách a v Paříži. V současnosti působí jako samostatný advokát v Praze a jako odborný asistent na ETF UK. Ve své advokátní i akademické praxi se zaměřuje zejména na témata náboženské svobody, lidských práv a pomoci obětem trestné činnosti. Volně spolupracuje také se spolkem Někdo ti uvěří. Je výpomocný kazatel Českobratrské církve evangelické.

Se zlem se v určitém slova smyslu utkáváte v každodenní praxi. Není to ubíjející?

Já bych řekl, že horší než bojovat se zlem je pro mě bojovat s jeho důsledky. Bývám v úzkém kontaktu s oběťmi různých forem násilí, a ty jsou v důsledku zlého jednání hodně poničeny. S tím musím nějak pracovat.

Odkud čerpáte motivaci dál proti zlu bojovat?

Když vidím, že dlouhodobým působením se daří následky zla odstraňovat, zmírňovat, je to odměna samo o sobě. Další rovina je, že skrze tyto případy se setkávám se skvělými lidmi. Ať už s těmi, kteří jsou tím zlem zraněni, tak s těmi,

kterí se se zlem snaží vypořádat. A řekl bych, že se navzájem povzbuzujeme, podporujeme a dodáváme si síly. Pak bych řekl, že je pro mě důležitá rovina duchovní. Všechny ty zlé věci mám možnost v tiché modlitbě přinášet Kristu a nechávat je u něj.

Je pro vás víra i motivací pro práci, tedy zastávat se zranitelných, stavět se na stranu dobra?

Asi jo. *(směje se)* Nejsem to asi schopen charakterizovat exaktně. Nejspíš to pramení hlouběji. Cit pro spravedlnost jsem měl od útlého dětství. Nespravedlnost jsem vždycky těžce snášel, stejně jako autoritu, která je nezasloužená a vynucovaná z pozice moci. Přiznám se, že nevím, do jaké míry tento můj postoj spoluvytvářela církevní etika.

Pracujete se svými klienty i pastoračně? Je v advokátní praxi prostor pro otázku odpuštění či milosrdenství?

Velká část mých rozhovorů s klientkami a klienty nějaký duchovní rozměr má. Záleží na tom, jestli jej vnímají a chtějí se o něm bavit. Pokud ano, tak o něm mluvíme. Otázky odpuštění nebo toho, v jakého Boha lze po tom, co se stalo, vůbec věřit, se objevují často. Nicméně moje role jako advokáta je starat se primárně o právní stránku věci. Považuji proto za ideální, když o ty další stránky pečují jiní odborníci. Někteří klienti se na mě s duchovními otázkami obracují i přesto, že svého duchovního doprovázejícího mají, protože cítí jakousi propojku mezi právem

a duchovnem. Pro mě jako právníka je naopak cenné vidět, jaké duchovní dopady může trestný čin mít. Tyto konsekvence se obvykle snažím prezentovat i soudu či policii, kteří si je jako sekulární orgány mnohdy neuvědomí.

Jak se díváte na otázku teodicey? Proč Pán Bůh dopouští, aby se děly zlé věci?

To je otázka, ke které se poměrně často vracím. Nevěřím v Boha, který páchá zlo, násilí, který trestá. Tyto negativní pojmy vnímám jako dopad situací, když se my lidé snažíme být bez Boha, odsouváme ho někam bokem. Pro mě z toho pak plyne otázka, jak do těchto situací Boha zvát, aby je mohl proměňovat.

Současná společnost je značně fragmentarizovaná a polarizovaná. Lze se ještě vůbec shodnout na tom, co je dobré, a co zlé?

Problém je v tom, že pokud se pokusím označit něco za dobré nebo zlé, prakticky vždycky se setkám s nějakou opozicí. To je samozřejmě frustrující. Je ale otázka, co druhého člověka vede k tomu, že na mne reaguje negativně. Mám naději, že pokud věnujeme dostatek času a úsilí rozhovoru, existuje velká šance, že se nám podaří k nějaké shodě dojít.

Ve své právnícké praxi se věnujete zastupování obětí sexuálního podmíněného násilí. Co vás k tomuto profesnímu zaměření přivedlo?

Začalo to tak, že se v mojí kanceláři objevila první oběť znásilnění. Při řešení toho případu jsem si uvědomil, že naše společnost nezvládá na sexualizované násilí adekvátně reagovat. Setkal jsem se s nedobrým přístupem ze strany orgánů činných v trestním řízení [soud, státní zástupce nebo policejní orgán, pozn. red.], což mě nakoplo k tomu se této problematice více věnovat. Mezitím za mnou začaly přicházet další oběti a postupně se to nabalovalo. K profilaci přispěla i poptávka mých klientů, abych jejich perspektivu prezentoval veřejně, protože oběti

často nemají sílu k tomu, aby svůj příběh na veřejnost vynesly.

Proč se se sexualizovaným násilím legislativně zachází jinak než s násilím obecně?

Odráží to naši zkušenost, že zásahy do intimity v sexuální oblasti mají často velmi devastující následky. Často je rozdíl např. z hlediska následků psychických. To, že máme trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, znamená, že jsme schopni lépe zohlednit jejich specifčnost. Zpravidla se s tím pojí i přísnější tresty než u obecných násilných trestných činů.

Počátkem dubna Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona, který redefinuje znásilnění. Nově má být za znásilnění považován nesouhlasný styk, nikoli pouze ten vynucený, jako to bylo doposud. Co to znamená pro budoucí praxi?

Má to napomoci především tomu, aby orgány činné v trestním řízení měly možnost bez větších problémů tyto pachatele stíhat. Spadají tam nejen ty situace, které jsou v současnosti považovány za hraniční, ale i ty, které ze zákona vypadávají. Například pokud osoba řekne, že styk nechce, ale fyzicky se nebrání, není v současnosti jednání agresora považováno za trestné. Nová definice by to měla bez problémů ►

pokrýt. Vyjasnit by měla také pojem bezbrannosti, který sice současná legislativa zná, nicméně v praxi se k němu přistupovalo velmi zužujícím způsobem. Do novely se podařilo explicitně dostat mj. zamrznutí oběti jako jeden z příkladů bezbrannosti.

Dlouho a silně v českém prostředí rezonovalo téma tzv. Istanbulské úmluvy. Část společnosti proti ní projevila značnou nevoli. V čem vlastně spočívala kontroverze úmluvy a jak si vysvětlujete její zamítnutí?

Myslím, že odpůrcům se podařilo z úmluvy vytvořit symbol, který zvládl pohltnout všechna negativa naší současné společnosti. Zahrnuli do ní věci, které v ní ve skutečnosti nejsou. S tím souvisejí i otázky genderu, tradičních hodnot, tradiční rodiny – jako kdyby úmluva dokázala zabránit rodinám v jejich další existenci. Ona přitom usiluje o potírání pouze takových rodinných uspořádání, která jsou založena na násilí.

Případům sexualizovaného násilí se věnujete také v církevním prostředí. Jak rozšířený problém to v českém kontextu je?

V této oblasti zápasíme s nedostatkem dat. Víme, že zkušenost se sexualizovaným násilím má nezanedbatelná část populace. Průzkumy ukazují na 10–50 % obyvatelstva. Je velmi nepravděpodobné, že by to v církevním prostředí bylo jinak. Procento oznámených činů je navíc velmi nízké. Například znásilnění se v ČR řeší necelá tisícovka ročně, což zjevně neodpovídá realitě. V církevním prostředí se o těchto činech kvůli tabuizaci sexuality mluví ještě méně.

Pozorujete v církevním prostředí nějaké statistické odchylky od běžné populace? Náchylnější ke zneužívání jsou ta církevní společenství, která jsou hierarchicky organizována a součástí systému je zneužívání moci. Naopak nejsou žádná přesvědčivá data o tom, že by v tomto ohledu byl apriori problematický celi-

bát. Máme i dost případů zneužívání osobami, kteří v celibátu nežijí.

Řekl byste, že sexualizované násilí v církvi je jiné než to mimocírkevní? Jakou v něm hraje roli spirituální rovina?

Náboženskou terminologii lze zneužít k dosažení nekalých cílů. Jestliže někdo z pozice duchovní autority argumentuje, že pro duchovní růst člověka je nutné podstupovat nějaké sexualizované rituály, velmi těžko tomu může prostý nezkušený laik odporovat. Objevují se i případy, kdy kněz svým svěřencům tvrdil, že pro tento typ jednání má povolení z Vatikánu. To jsou argumenty, které se mimo náboženský kontext použít nedají.

Rozdíl by mohl být i v tom, že v církevním prostředí kauza poznamená celé společenství, protože prorůstá do úzkých mezilidských vztahů. Co může takovému společenství pomoci toto období překonat?

Tyto situace nemusejí být specifické jen pro náboženské prostředí. Týká se to každé komunity, která má ve svém jádru nějaké osoby s autoritou, kterým důvěřuje.

Je důležité se zasaženou komunitou pracovat jako s obětí. Prožívání traumatu je u tzv. sekundárních obětí velmi podobné jako u obětí primárních. Proces vyrovnávání s traumatickou zkušeností trvá poměrně dlouho. Zásadní je mít o situaci dostatečné povědomí a zasažené lidi do něčeho netlačit. Měli bychom jim být k dispozici – ať už pro rozhovory, naslouchání, nebo vyjasňování situace.

Jak probíhá proces řešení deliktů v rámci ČCE? Jaké má církev nástroje?

Církev má možnost pastýřské péče, kterou si v první řadě mohou a mají navzájem poskytovat její jednotliví členové. Pro závažnější případy existuje systém pastýřských rad. Kdokoliv jim může podat podnět týkající se pověřeného člena církve [např. farář, presbyter, učitel ne-

dělní školy, vedoucí na tábore apod.]. Pastýřské rady prověřují, zda došlo k porušení církevních pravidel. Ta zahrnují církevní řády, ale také církevní vyznání i Písmo svaté. Pokud pastýřská rada u dané osoby shledá, že se zpronevěřila těmto pravidlům, může jí zakázat výkon určité činnosti nebo navrhnout nápravná opatření, jako např. terapii či supervizi.

Je systém pastýřských rad podle vás dobře nastaven? Daří se mu dostatečně efektivně prohřešky řešit?

Ten systém nebyl vytvořen pro řešení případů zneužití moci, obzvlášť v sexuální oblasti. Už jen z toho, že na několika posledních zasedáních synodu se Řád pastýřské služby novelizoval, se dá usuzovat, že optimálně nastaven není. *(směje se)* Pozitivně vnímám to, že v rámci ČCE se daří pojmenovávat, co nefunguje, navrhnout změny a vcelku rychle je přijmout.

Řád pastýřské služby není podrobný procesní předpis, protože předpokládá, že s ním budou pracovat právníci, kteří vědí, jak procesy vést. Zatím jsme ale o tom, jaké lidi do pastýřských rad volíme, moc nepřemýšleli. Ideálně by mělo jejich složení zahrnout poměrně široké rozpětí kvalifikací – od duchovních přes aktivní laiky, právníky až po psychology či psychiatry. Druhá věc je, jaké podmínky členům pastýřských rad pro jejich práci jako církev vytváříme. Jedná se o dobrovolnické pozice, ale přitom hodně časově náročné. Pokud chceme, aby systém fungoval profesionálně, budeme muset posunout pastýřským radám i podmínky pro práci. Anebo se musíme smířit s tím, že proces bude mít nedostatky.

Jak by se podle vás měly komunikovat konkrétní incidenty? Je prioritou diskrétnost, nebo transparentnost?

Oba principy jsou důležité. Způsob uvažování, se kterým se momentálně v církvi nejvíce setkávám, je výrazně vychýlen ve prospěch důvěrnosti a nesdílení informací. Je úžasné, že navzdory tomu, jak je církev malá, se některé in-

formace zkrátka nešíří. Zároveň ale myslím, že o některých věcech není možné mlčet. Přístup, který se praktikoval donedávna, zahrnoval to, že detaily o konkrétních prohřešcích vědělo oficiálně relativně malé množství lidí. Okruh lidí, kteří věděli, že je něco v nepořádku, byl ale podstatně větší. Tato oblast z mého pohledu vyvolává největší obtíže, protože prostřednictvím „šuškaný“ se můžou šířit informace škodlivé pro všechny strany.

Je zcela namístě, aby se otevřeně a veřejně pojmenovalo např. selhání faráře, aby bylo zřejmé, v čem spočívalo, jestli mělo repetitivní charakter apod. Samozřejmě není nutné uvádět všechny detaily, např. o identitě obětí, kde postačí obecná charakteristika. Pomůže nám to rozhodnout, jakým způsobem přistoupit k případnému dalšímu angažmá dotyčného. Chráníme tím společenství před tím, aby se incidenty opakovaly.

V posledních letech se tématu sexualizovaného násilí systematicky věnuje i naše církev. Daří se jí něco natolik, že by to mohlo být inspirací i navenek?

Pozitivně vnímám přístup vedení církve a odpovědných lidí. Téma berou vážně a chtějí v této oblasti zodpovědně posouvat církev tak, aby byla bezpečným prostředím. To není úplně běžná věc. V řadě církevních společenství hraje větší roli ochrana vlastních zájmů, snaha neměnit zaběhané pořádky nebo krýt předchozí průšvihy.

Takovou drobností s potenciálně velkým dopadem, ze které mám radost, je, že se podařilo do Řádu pastýřské služby vetknout nepromlči-

telnost deliktů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.

Co považujete za zlo současné české společnosti?

Za zvlášť závažnou považuji normalizaci násilí. To, že je přijímáme jako něco samozřejmého, nevyhnutelného. Představa, že pokud se na opačné straně násilí objeví, opravňuje nás to k tomu, abychom se jej chopili i my. Ospravedlňování násilí, např. v kontextu rodinných konfliktů, politického boje nebo „spravedlivé války“, vnímám jako vytváření prostoru pro další rozmáhání zla.

*připravila Adéla Rozbořilová, foto: Hynek Glos
(Univerzita Karlova)*

K EXISTENCI ZLA VE SVĚTĚ

Unde malum

Jako lidé potřebujeme, aby všechno nakonec bylo v nějakém smyslu dobré

„Odkud se bere ve světě zlo“ patří mezi ony velké životní otázky, které natolik poutají pozornost, že člověk snad přehlédne, o čem vlastně svědčí a proč se na ně vůbec ptáme. Proč se vůbec zlé věci dějí, je sice závažná, ale příliš rychle položená otázka, ze které potom plynou uspěchané odpovědi.

Dobré stvoření

Základní (nejen) křesťanská teze říká, že žijeme v dobrém světě, který pro nás připravil dobrý Stvořitel a dál nás jím dobře provází; hned v první kapitole knihy Genesis Bůh šestkrát (aby bylo opravdu jasno) pojmenuje stvoření jako „dobré“ ba dokonce „velmi dobré“. To je důležitý předpoklad, díky kterému můžeme očekávat, že náš život může být také dobrý, může za něco stát, může mít smysl.

Tato optimistická vize však obsahuje zásadní problém; jestliže do takto dobře zařízeného světa – rozuměj: do světa, za nímž stojí dobrý tvůrce – přichází zlo, pak to není nějaká náhoda či anomálie, ale přímo „chyba v matrixu“. Prožitek něčeho zlého, destruktivního, ohrožuje samu základní představu, že život je nakonec dobře zařízen a stojí za to.

O čem tedy otázka po původu zla svědčí? Jako lidé potřebujeme, aby všechno nakonec bylo v nějakém smyslu dobré. Bez této základní představy není život žitelný – a právě proto potřebujeme, aby i zlo mělo nějaký smysl, nějaké místo ve skládáče našeho života.

A co je neméně důležité: Jestliže hledáme vysvětlení pro přítomnost zla v dobrém stvoření, nutně se tím utvářejí i naše představy o dobrém Stvořiteli. Otázka po původu zla je tak ve svém

jádru testem našich představ o dobrém životě a dobrém Bohu – zda vedou do slepých uliček rádoby zbožných vizí, nebo nás přece jenom mohou přibližovat k plnějšímu a hlubšímu pochopení vlastního života.

Všechno zlé je k něčemu dobré

Za základní reakci na přítomnost zla můžeme považovat lidové moudro, že „všechno zlé je k něčemu dobré“. Jednoduchá věta, přesto nijak povrchní. Kromě toho, že pomáhá překonávat nejedno životní neštěstí, vykresluje mimoděk Boha jako někoho, kdo je s člověkem, ať se děje, co se děje. „Zamírím-li k nebi, jsi tam, a když si ustelu v podsvětí, také tam budeš. (...) Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den svítí, temnota jako světlo“ (Ž 139,8). Bůh se ukazuje jako věrný průvodce životem, který dokáže vše, co se nám děje, obrátit v dobré. „Člověk uvažuje o své cestě, ale jeho kroky řídí Hospodin“ (Př 16,9).

Lze si ovšem všimnout jednoho nenápadného, leč o to závažnějšího problému: V tomto pojetí se zlo může fatálně přiblížit dobru, nebo s ním dokonce splynout v jedno. Logika všeho zlého, co je vlastně k něčemu dobré, totiž předpokládá, že také zlo má nějaký smysl, dobrý Pánbůh je umí využít právě k něčemu dobrému. Jinými slovy, jestliže je zlo v jádru dobré, je ještě vůbec zlem?

Má zlo nějaký smysl?

To samo o sobě není v každodenních situacích na překážku; jsem-li například vyhozen ze zaměstnání, je to zlé, ale třeba mě to přiměje k přehodnocení životních priorit, a nakonec budu za tuto zkušenost vděčný. Problém nastává, pokud zlo, které zažívám, přestává být takhle banální; mám-li vážně nemocné dítě, opravdu si budu říkat, že je to k něčemu dobré?

Spolu s tím se ještě nenápadněji, ale o to razantněji mění obraz laskavého Boha, který možná vlastně tak bezvýhradně dobrý není (viz znepokojivý verš z Iz 45,7 „Já vytvářím světlo a tvořím tmu, působím pokoj a tvořím zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci“). Od zbož-

ného „Koho Pánbůh miluje, toho křížkem navštívuje“ může být překvapivě blízko k obrazu tyranu, jehož návštěvy bychom si raději odpustili.

vyobrazení ďábla v Codexu gigas

Snaha harmonizovat zlo s Boží dobrotou se ukazuje jako fatální. Nejpůsobivěji to vyjádřil Dostojevskij skrze postavu Ivana Karamazova. Ten odmítá slučitelnost představy dobrého Stvořitele se světem, v němž ze zlovůle a zvráceného rozmaru trpí děti. „Můžeš se mně diviti, Aljošo, já také mám hrozně rád děti. A všimni si, ukrutní lidé, vášniví, draví, Karamazovci leckdy velmi milují děti. (...) Spravedlivý jsi, Hospodine! – ale já tu chvíli toho volati nechci. (...) zříkám se vyšší harmonie. Nestojí ani za slzičku třebas i toho jediného umučeného děcka. (...) Nechci harmonie, z lásky k lidstvu nechci. (...) Já ne, Boha nepřijímám, Aljošo, jen mu vrátím co nejuctivěji vstupenku.“

Teo-logika zla

Kudy z takové zbožné pasti ven? V starozákonních textech nacházíme jeden z nejimpozantnějších pokusů po tragédii babylonského exilu. Chrám je zničen, náboženští představitelé odvečeni, mrtvých je nepočítaně, to má být k něčemu dobré? Chcete mi tvrdit, že milostivý Pán Bůh tímhle něco sleduje?

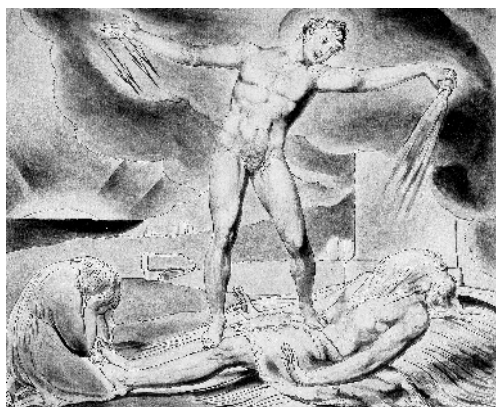
Zkusme na tuto situaci aplikovat známé dilema teodiceje: Jestliže je Bůh dobrý a zároveň všemohoucí, jak to že připouští tolik zla? Logicky to nedává smysl a tváří v tvář Nabukadnesarovi si musíme přiznat, že Bůh buď není všemohoucí, nebo – ještě hůř – není dobrý. Výkon židovských proroků je mimořádný v tom, jak tento logický oříšek řeší teo-logicky: Netahejte Hospodina do něčeho, co jsme si spískali sami. Kolikrát jsme vás varovali, že bez něho takhle dopadnete? On je všemohoucí a svrchovaně dobrý, ale „nefunguje“ tak, že lusknutím prstu smete všechny vaše nepřátele. To by bylo dost laciné dobro a primitivní všemohoucnost. Začít musíte u sebe, pak uvidíte, že Pán není daleko: „Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů“ (Mal 3,7).

Opět se podívejme, co se s tímto odvážným a tvořivým krokem pojí. Zaprvé zlo přestává být něčím, čím by Bůh sledoval nějaký vyšší cíl, naopak varuje před ním dlouho dopředu a opakovaně. Zlo není v Božím záměru, nýbrž míjí se s ním, ač jej neruší definitivně. Zadruhé, z předchozího plyne nebyvalý důraz na svobodu lidského jednání. O zlu člověk ví a sám si volí, jak s ním naloží. Je vlastně ohromující uvědomit si, co všechno je do jeho rukou vloženo: Může jednat dokonce i proti Bohu – a Bůh o tom ví a tuto možnost člověku nebere. Zatřetí, má-li člověk tolik prostoru pro to, aby dobro odmítl, nebo s ním spolupracoval, radikálně se mění jeho vztah s Bohem. Jako by Bůh člověku říkal: „Když jsem tě stvořil ke svému obrazu, stvořil jsem tě ke spolupráci, k společné péči o svět, potřebuji taky tvoje ruce.“

Mnohokrát již bylo řečeno, že asi největší výzva, jak udržet pohromadě Boží dobrotu

a milosrdenství i přes přítomnost zla, bylo systematické vyvraždění šesti milionů Židů (a dalších) za druhé světové války. Zde je i mimořádná prorocká odpověď vystavena drsnému testu: Jak chcete „vysvětlit“ zlo, které zůstává za hranicí vyjádřitelného a pochopitelného?

Události šoa i nadále umožňují chápat zlo jako něco, co působí výhradně lidé, ale nutí znovu a zásadně revidovat naši představu Boha. Je sice hezké, že jsme se od ředitele zeměkoule přesunuli k Bohu, který člověka zve ke spolupráci na svém díle – ale na čem pro všechno na světě chcete spolupracovat tady?

Satan způsobuje Jobovi popáleniny (William Blake, 1821)

Slabý Bůh

Za nejpřesvědčivější reakci na tuto výzvu považuji tzv. teologii slabého Boha. Na otázku „kde byl Bůh, když jsme umírali v plynové komoře,“ odpovídají židovští autoři jako Primo Levi, Elie Wiesel či Etty Hillesum slovy „byl s námi právě tam, v plynové komoře“. Na křesťanské půdě pak zakořenila již klasická výpověď Dietricha Bonhoeffera z nacistického vězení: „Bůh se nechává vytlačit ze světa na kříž, Bůh je ve světě bezmocný a slabý, a právě a jen tak je s námi a pomáhá nám. Podle Mt 8,17 je zcela zjevné, že Kristus nepomáhá silou své všemohoucnosti, ale silou své slabosti, svého utrpení! (...) Jen trpící Bůh může pomoci.“

Ohlédneme-li se zpět za dosavadním vyrovnáváním s otázkou zla, pak se nám postupně ukazuje Bůh jako někdo, kdo je především solidární s člověkem a kdo nás nutí nechat všechny zbožné obrázky za sebou, abychom si teprve uvědomili paradoxní způsob jeho přítomnosti.

Je tedy Bůh dobrý, když nechává zlo působit? Ano, ale ne tak, že by zlu dával nějaký smysl, ale že je přítomen i uprostřed něj a navzdory němu. Je tedy všemohoucí, když má zlo ve světě takovou sílu? Ano, ale není to Bůh s červeným tlačítkem, nýbrž Bůh, který může vše v tom smyslu, že může vstoupit i do sebevětší tragédie a nést ji spolu s každým člověkem.

Bůh Vykupitel

Tento obrat mimořádně ztělesňuje postava Jób. V jeho případech ztrácí náboženské korektní

radu platnost. Dokonce i znalecky citované texty Písma se tváří v tvář Jóbovu utrpení ukazují jako směšné. A právě v situaci, v níž náboženské jistoty mizí a zlo se zdá být bez hranic, Jób navzdory všemu říká: „Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem.“ (Jb 19,25)

Jestli nějaká relevantní křesťanská odpověď na existenci zla existuje, pak je to onen pohoršující obraz Boha (1K 1,23), který, jak říká německý teolog Jürgen Moltmann, na kříži vlastně opouští sám sebe, který je ochoten se pro člověka zříci i svého božského bytí (Fp 2,6) a vkročit i do smrti jakožto poslední a nejzazší podoby zla, být i tam, kde by se dobrý a spořádaný Bůh správně vyskytovat jaksi neměl.

Filip Härtel, mezititulky redakční, foto: wikipedia.com

DOBRO

Cestovka pro vozíčkáře

Brněnský spolek RadoVan pomáhá lidem na vozíku užívat si života

Nedaleko Obilního trhu v centru Brna se nachází vcelku nenápadný podnik s trochu tajemným názvem Rado-Bar. Je to prostor pro setkávání i tzv. co-work, tedy skupinovou práci, a to především pro lidi s tělesným handicapem. RadoBar patří dobročinnému spolku RadoVan. A služby, které nabízí, rozhodně stojí za pozornost.

Tu moji upoutá RadoBar hned u vchodu. Při vstupu dovnitř mě totiž trochu zarazí strmé schodiště dolů. Na chvíli mě uklidní pohled na plošinu pro vozíčkáře, aby mě vzápětí opět vyděsil nápis na ní: „Vozíčkáři se blbě snáší.“ Jak jsem naštěstí záhy pochopila, nešlo o projev nesnášenlivosti ze strany zdravé populace, ale

první náznak svérázného vozíčkářského humoru, zde spočívající ve slovní hříčce.

Radost v dodávce

Vznik RadoVanu, stejně jako etymologie jeho názvu, je velmi prozaický. Spolek založili dva kamarádi, kteří se potkali v dobách studií – sociální pracovník Jan Havel a fyzioterapeut Tomáš Koubek. Oba mají blízko nejen k cestování, ale i k handicapovaným lidem. Nejprve jezdili na výpravy jen se svým kamarádem na vozíku. Postupně se však rozhodli nabídnout i dalším lidem na vozíku možnost dostat se na místa, kam by je jejich handicap nepustil. „Napadlo nás věnovat se vozíčkářům a nabídnout jim služby, které tu ještě nejsou. Rádi cestujeme a věnujeme se vozíčkářům, takže to bylo takové skloubení obojího, což se nám líbilo,“ říká Tomáš. ►

Zkrátka – umožnit radost z cestování i handicapovaným. Nejčastěji cestují dodávkou, která se anglicky řekne *van*. A RadoVan je na světě.

Na začátek se ptám, jak vůbec o lidech s handicapem mluvit. V tomto směru není povolanejšího. Ladka Blažková, která má v RadoVanu na starost vnější vztahy, je totiž od dětství upoutána na invalidní vozík. „Často se z toho dělá věda. Říká se, že by se nemělo používat „vozičkář“, ale „člověk na vozíku“. Mě se tohle nijak nedotýká. Když o mně někdo řekne, že jsem vozičkář, neuráží mě to, protože to tak fakt je. Lidé si toho, že jsem na vozíku, většinou všimnou,“ odpovídá s nadhledem. Také ona připomíná černý humor vozičkářů, se kterým jsem měla tu čest už u vchodu. „Sami sobě říkají „vozmeni“, rádi se navzájem oslovují „kriplíku“ a podobně,“ doplňuje.

Jako každá neziskovka musí finanční stránku intenzivně řešit i RadoVan. Peníze na provoz shánějí z nejrůznějších zdrojů. Spolek prozatím do značné míry funguje dobrovolnický. „Vznikli jsme jako parta kamarádů, takže se pořád učíme, jak peníze získávat. Máme různé sbírky, ať už online, nebo offline. Měli jsme možnost být součástí brněnských vánočních trhů, kde jsme měli svůj stánek. V současné době se snažíme získat podporu ze státního sektoru, jako je např. ministerstvo zdravotnictví, ale jde to těžce,“ říká. Přesto se RadoVanu už podařilo získat oporu magistrátu pro charitativní projekt „Daruj kelímeček“ i oporu Jihomoravského kraje, který podpořil projekt co-work.

Dopoledne práce, večer zábava

V letošním roce slaví nezisková organizace RadoVan půlkulatých pět let existence. Za tu dobu se rozrostla jak personálně, tak objemem nabízených služeb. To nejdůležitější se odehrává v terénu. Pokud však vozičkář není na některém z výletů, může navštívit RadoBar. Každý den od devíti dopoledne do čtyř odpoledne funguje v režimu bezbariérového co-workového centra s asistencí. Návštěvníkovi je tu k dispozici internet, výškově nastavitelné stoly, občerstvení,

ale hlavně vždy přítomný asistent. Ten vozičkáři rád pomůže se vším, co je třeba, ať už je to manipulace s vozíkem, pomoc s použitím toalety, anebo třeba svlečení bundy. „V RadoBaru máte jistotu, že bezbariérový záchod bude přístupný. Máme i zvedák, takže jsme schopni obsloužit i klienty se závažnějším postižením.“

Ladislava Blažková

S večerem se pak prostory proměňují v příjemný podnik. Lidé s vozíkem i bez si mohou dát na baru něco dobrého, je tu také pohodlné posezení. Nedělitelnou součástí je kulturní program, který poskytuje pestrou nabídku nejen hudební či výtvarné produkce, ale také přednášky a debaty se zajímavými hosty. „RadoBar je vlastně taková klubovna. Je to prostor pro setkávání lidí, kterým je sympatická myšlenka RadoVanu. Jsme rádi, když sem kdokoli zavítá na pivo a řekne, že se mu tady líbí,“ doplňuje Ladka. Komunitu kolem RadoVanu tvo-

ří účastníci výprav, ale i společní kamarádi či podporovatelé.

Novinkou v portfoliu RadoVanu jsou poradenské služby, určené pro pečující osoby. Jsou to obvykle blízcí handicapovaného, nejčastěji rodiče. Pečujícím nabízí RadoVan jak odbornou pomoc, tak třeba i možnost čerpat sílu a motivaci od jiných pečujících v tzv. podpůrné skupince.

Do terénu na kolečkách

Výlety, na které vozíčkáři s RadoVanem vyrážejí, nejsou žádná selanka. Zdolávají terén, který by dal lekci i leckterému člověku bez handicapu. Pod vedením RadoVanu vozíčkáři zdolali Beskydy, absolvovali výpravu do Taizé, navštívili kopcovitý Banát, v Rakousku dokonce sjížděli alpskou řeku Salzu. Vydali se už i do míst, kam se z Česka v dodávce dostat nedá – třeba do Izraele nebo na Island. O dobrodružství a adrenalinové zážitky tedy nouze není.

Logisticky je však cestování s vozíčkáři jednodušší, než by se na první pohled mohlo zdát. „Jsme parta lidí, kteří si sem tam i nějakou divočinu dovolí,“ usmívá se Ladka. Druhým dechem však dodává, že cíl i průběh výletů vždy promýšlejí tak, aby si byli jistí, že je to pro účastníky bezpečné a v jejich silách. Každý z účastníků na vozíku se přitom může rozhodnout, jestli zvolí náročnější, anebo méně náročnou alternativu trasy.

A jak je to s výbavou vozíčkáře? Představuji si, že vozíčkáři do hor obouvají hrubší vzorek, nesmeky anebo mají nějaké jiné outdoorové zlepšováky. Z tohoto omylu mě Ladka vyvede záhy. „Jsou to běžné vozíky. Je třeba, aby měly nafoukaná kola a byly připraveny na další cestu. Existují popruhy, které se na vozík upnou vpředu, a tímto způsobem je možné jej jednoduše zezadu tlačit, ale i zepředu táhnout, čímž se síly lépe rozloží,“ vysvětluje.

Výprava je koncipována tak, aby její členové obsadili jednu až dvě dodávky. Na každého vozíčkáře přitom připadá jeden nebo dva zdraví asistenti. Celkem se tedy vejdou dva až tři lidé na vozíku.

Asistentem snadno a rychle

Asistentem na výpravě RadoVanu se může stát každý. Je to práce dobrovolnická, takže nevyžaduje žádné předchozí vzdělání ani zkušenosti. Před odjezdem dostane každý dobrovolník školení, při kterém se například naučí, jak manipulovat s vozíkem. Asistent pomáhá se vším, co vozíčkář sám nezvládne – ať už je to nošení po schodech, tlačení do kopců, anebo pomoc s hygienou. Součástí výpravy je vždy také zkušební člen RadoVanu, který v případě potřeby pomůže.

„Chtěli bychom, aby měli asistenti účast zdarma, ale zatím si to nemůžeme dovolit,“ krčí Ladka rameny. V současnosti asistentům nabízejí alespoň výraznou slevu na účastnickému poplatku, který běžní účastníci – vozíčkáři – platí v plné výši.

Farářka v Banátu

Čerstvou asistentenskou zkušenost v RadoVanu má i Iva Květonová, evangelická farářka z Brna. Ta s ním letos v květnu absolvovala výjezd do Banátu. Vyrazit se tam rozhodla v období svého studijního volna, tzv. sabatiklu. „Chtěla jsem dělat někde dobrovolníka, vyjít ze své bubliny. Na to v běžném čase nemám vůbec prostor. Myslela jsem si, že bych třeba mohla v RadoBaru sem tam točit pivo. Ale Jenda Havel mi doporučil, ►

abych si vybrala některou z výprav. A termínově mi vyšel Banát.“

Výpravu do Rumunska popisuje jako náročnou, ale obohacující zkušenost. „Byla to taková veselá punková jízda. Nikoho z výpravy jsem neznala. Hned v autě jsme pili ze stejných flašek, ve stanu mi dýchal do obličeje úplně cizí chlap, v noci jsem od něho dostala do žeber a on ode mě taky. Překvapila mě důvěra, se kterou mě, cizí ženskou, nechal vedoucí Jirka řídit dodávku. A taky, že neřešil genderové stereotypy. Večer mi prostě řekl: „Chceš rozdělovat oheň, stavět stany, nebo vařit?“ Vybrala jsem si stany.“

Nepřekvapivě byla pro Ivu nejnáročnější částí výletu manipulace s vozíky v nepřístupném terénu. „Nejtěžší bylo vykultit vozíčkáře po nepříjemném schodišti na střechu šíleně vysoké budovy v bývalém měděném dolu. Taky mě to ale nejvíc nakoplo. Že jsme to zvládli, nevypadli přitom třeba z okna, nikomu se nic nestalo a ti dva kluci na vozících byli nadšení, hrdí, a já taky,“ dodává.

Horizont

A co plánuje RadoVan do budoucna? „Nějaký vývoj určitě v plánu máme. Teď záleží hodně na Jendovi, jaké přicházejí projektové výzvy. Prozatím bychom se chtěli držet Brna, ale chceme

rozšiřovat aktivity nad rámec cestování. Teď se dost věnujeme lidem, kteří pečují o handicapované, v čemž bychom rádi pokračovali. S tím souvisí téma pacientů s neurodegenerativním onemocněním a jejich blízkých, které bychom chtěli otvírat. A dál uvidíme,“ zamýšlí se Tomáš.

Pro všechny případy ale platí, že pokud by se kdokoli chtěl zúčastnit některé z výprav, ať už jako asistent, anebo účastník na vozíku, stačí se ozvat a vyrazit. Není se čeho bát. Tahle „cestovka“ je dobrá volba.

Adéla Rozbořilová, foto: ARO/archiv RadoVanu

HORIZONT

Je na světě dobré zlo?

Minimum toho, co je třeba o dobru a o zlu vědět

Říkáváme o něčem, že je to dobré, nebo špatné, a ani moc nepřemýšlíme o tom, proč tomu tak říkáme. Odedávna o dobru a o zlu diskutují filosofové a teologové, a kdo je bere opravdu vážně? Dnes se filosofům a teologům do toho ani tolik nechce jako dříve. Přitom potřebujeme dobré

a zlé rozlišovat takřka na každém kroku. Zvláštní paradox: tak nesmírně samozřejmá velká nesamozřejmost...

V dějinách křesťanství se ovšem objevila myšlenka, že Bůh je dobro samo. Vděčíme za to zejména Aristotelovi a Augustinovi. Zatímco na světě je dobro po kouskách, Bůh je dobrem úpl-

ným. Jen abychom mu nezáviděli... A přece je to šikovná myšlenka – kde jinde nejspíše dobro hledat? Kdo z lidí má naopak právo si osobovat, že je v něm a na něm všechno dobré?

K čemu je dobro dobré

Proč ale o dobru vůbec mluvit? Stane se zaučovaním do dobra někdo lepším? Alespoň nějaké nejasnosti zaplašíme. To je vhodné už proto, že křesťanství Boha s dobrem ztotožňuje. Kdo o něm řekne, že je dobrý, vlastně ho jen pochválí. Tak hovoříme někdy i o lidech, zvířatech nebo věcech. Když však Boha někdo ztotožní přímo s dobrem, to už je jiná. Něco dobrého je dobré jen na nějaký čas, zatímco dobro Boží je nekonečné. Kdykoli je proto k nalezení. I když žije člověk v jakémkoli století, na jakémkoli místě modré planety, ať už je sám jakýkoli, i když se dostává do jakéhokoli zmatení, vždy z něho něco má a vždy ho může najít. Jak? Zkusme alespoň nápovědu. Z Bible se ví, že Bůh stvořil svět dobře. Dobré dílo je projevem dobra tvůrce. Tudíž je dobře, že vůbec jsme. A že vůbec něco je. A to i když se něco pokazí – pokazit se ostatně může jen to, co nejprve bylo dobré.

Pak jde ale o to, jak k tomu přistupujeme. To, že vůbec jsme – to je teprve příležitost, abychom sami něco dobře dělali. Jako stromy, co mají nést dobré ovoce. Kdyby jen stály, k čemu by byly? Stromy také samy sebe nevytvořily, tak proč bychom měli být na sebe pyšní, a ne Bohu vděční, když se nám něco dobrého povede? To, že vůbec jsme – to je pro nás dobré východisko. Ale zda je na nás něco dobrého, to také, i když druhotně, záleží na našem myšlení a na našem jednání. Na obojím. Tak jako se dobro projevilo v Božím stvořitelském činu, je i na nás, abychom dobro projevovali. Jen přijímat dobro – s tím si přece v životě nevystačíme. Ale když především a nejprve dobro přijímáme, adekvátní reakce na to má být neutuchající vděčnost. Za drobnost zakoupenou v obchodě samozřejmě poděkujeme, ale za velké dobro obdržené zdarma sotva něco zadrmlíme?

Zlo je být v rozporu s dobrem

Podle některých filosofických postojů je ale dobro tím, za čím směřuje každý. Je to nejzazší cíl vlastního myšlení a jednání – i když vlastními silami nedosažitelný. Proto záleží i na tom, zda a jak se kdo přibližuje k milostivému Bohu, který je svou dobrotou ochoten překrývat nedostatečnost naší vlastní dobroty. Je ovšem rozdíl, když někdo opravdu za dobrem směřuje, a když naopak to někomu či sobě namlouvá. I ten, kdo páchá něco zlého, si totiž myslí, že mu jde o něco dobrého. I pokud má někdo ve zlu přímo zálibu, myslí si, že je to dobře. Směřování za dobrem není tedy v praxi tak jednoduché a jednoznačné.

Realita bývá složitější, ale jednoduchou zásadou pro křesťanský život je: nevzhlízet se v představě o tom, jak jsme dobří, ale opravdu a s vděčností směřovat vždy za dobrem a vyvarovat se zlého. Zlem je totiž dostávat se s dobrem do rozporu, kazit a ničit to, co je dobré.

*zkáza antického města po výbuchu Vesuvu
(Karl Brullov, c. 1830)*

Kdo působí přírodní katastrofy?

Pokud bychom se ale namísto vděčnosti vytasili s vyčítavou otázkou, jak to, že když je Bůh dobrý a stvořil svět, je na světě tolik zlého, ztratili bychom něco z vůle k dobru, a v té otázce bychom uvízli. Tu otázku je přesto třeba si pokládat a hledat odpověď, plaše a otevřeně. Bible sama hovoří o Boží dobrotě – a také říká ►

mnohé o tom, co se ve světě děje zlého. Nepopírá jedno druhým, ale obojí bere vážně.

Zda za zlé pokládat i neštěstí, které se děje z přirozených příčin anebo nahodile, si netroufám posoudit. (Příroda je dílo Boží, a přitom je štedrá i krutá.) A to beru neštěstí velmi vážně. Vedle toho je dlouhou tradicí, která je spojena například s Augustinem, svazovat dobro a zlo s jednáním. Proto považuji za nejisté jedno nebo druhé přenášet na to, co z lidského jednání nevyplyvá. Beztak už velká dilemata vyvolává zjištění, že a jak se v lidském světě dobro se zlem míchá. Obojí se prolíná, jak obecně víme, až jedno od druhého nedokážeme dobře odlišit.

Zlo na dobrou parazituje

Dobro a zlo nejsou ani dvě čistě protikladné síly. Zlo na dobrou parazituje, zatímco dobro vyrůstá původně z Božího jednání. Podobně jako Melkor neboli Morgoth v Tolkienově Hudbě Ainur jedná na úkor toho, co Stvořitel začal, ale jedná příliš po svém, bezohledně a nevděčně vůči jeho vůli. Jak potom uvažovat o Bohu a o zlu? Proč Bůh nezařídil svět tak, aby žádné zlo nebylo? Protože je toto tázání tak závažné, katolický teolog Karl- Joseph Kuschel začal uvažovat o Boží odpovědnosti za zlo. Ne že Bůh zlo tvoří. Čerí dějiny, vede dějiny, a tak i suverénně odpovídá na to, co se v nich děje. Říkávalo se také, že zlo „dopouští“, tj. strpí je. Pečlivě a nepřilíš abstraktně je třeba rozumět jeho slovům podle knihy Izajáš 45,7. Ne že bychom ho tedy měli volat k odpovědnosti. Ale není vůči zlu lhostejný, když se děje v jeho světě. Proto je třeba se na Boha obracet s otázkou. Znamená to i poodstoupit z mechanismů naší doby, v níž člověk v dilematech o dobrou a zlu tolik selhává. Firmy a reklamy nám masivně vnucují své pojetí dobra: Budete se mít dobře, když nám budete platit a dopřejete si příjemnosti, které nabízíme. Jako zlo se z mnoha příčin naopak často jeví nepříjemnost a nepohoda.

A přitom se dilema dobra a zla tak mohutně rozvíjí všude tam, kde se válčí. Válčí spolu různé

strany, každá proklamuje vlastní oprávnění. Ale zbraně jsou vždy zlým dílem a nástrojem. Je proto legitimní říkat, že nějaká zbraň je dobrá? I když zbraně slouží boji proti zlé velmoci, i když se jejich užití nemůže obránce vyhnout, bylo by naivní mu to radit. Nicméně zbraně jsou vždy od toho, aby zabíjely, a často navíc zabíjejí nevinné. Pokud zvítězí ten, na jehož straně je větší právo, bude to i tehdy krvavé vítězství. V celé své hmatatelné nejednoznačnosti.

Varšava v troskách (r. 1945)

Složité konflikty na jedné straně, tápání na straně druhé – a přitom ta dvě slova, „dobro“ a „zlo“, vypadají na první pohled tak jasně. Nevybízejí tedy spíše k tázání než k jistotě, že jsme sami „ti dobří“? Ale necítit se dobrým, to se nám zase moc nechce, ne? Jako by otázka dobra a zla byla jen záležitost pocitu... Kdo si však doma dokáže vlastními silami dobro vyrobit, sestrojít nebo uvařit? Co tedy vlastně cítíme, když něco cítíme příjemně? A co učinit s citem pro velmi vážné otázky? Z celé dosavadní úvahy plyne prozatímní závěr, že dobré je to, co prospívá lidskému bytí ve vztahu k Bohu, světu i přírodě, ač navzdory některým dojmům a debatám.

Jiří Hoblík, mezititulky redakční, foto:

wikipedia.com

Kdy jste na vlastní kůži zažili situaci, ve které bylo zlo přemoženo dobrem?

I navzdory tomu, že se dějí zlé věci, je možné se jim postavit a udělat věci dobré. Nic to však nemění na tom, že zlo je špatné a nemizí. Takže v menším měřítku jsem místo vztekání se nad jizvou na čele zjistila, že mi sluší ofina, ale jizva tam stále je. A v mnohem větším jsem viděla, že se lidé napříč církvemi začali scházet k modlitbám za uzdravení jim blízkého člověka ze zlé nemoci. Muž sice zemřel, ale ti lidé, ač smutní, se rozhodli v setkávání pokračovat, až z toho vznikla ekumenická biblická skupinka.

Lalia-Irena Diopová, studentka teologie

Měli jsem nepříjemnou kolegyni. Stěžovali jsme si na ni a řešilo se to na poradě. Dotyčná kolegyně z toho byla špatná. Myslím, že plakala. Šla jsem za ní a řekla jsem jí, že se omlouvám, že příště, když se mně něco nebude líbit, řeknu jí to přímo a nebudu to řešit za jejími zády. A podala jsem jí ruku. Ona pak řekla, že mně děkuje, že měla v tu chvíli pocit, jako by k ní promluvil Bůh. Chápete to? Asi to pro ni bylo osvobozující. Ale kam se hrabeme na Boha – to je přece daleko větší frajer!

Dagmar Férová, kurátorka

Když jsem si tu otázku přečetl, chtělo se mi zařvat: vždycky! Nikdy si přece nemohu připustit, že by mě zlo skolilo, i když to tak někdy vypadá. Paní v květinářství jsem donesl čokoládu, protože měla ve výloze nápis: Člověk by měl být vždycky vděčný, za každý okamžik svého života,

jak nejvíc může. Ona mi na oplátku dala růži. Všichni máme možnost dávat si růže a čokolády, ať ten Zlý vidí, že je bez šance, i když někdy od něho dostaneme pěknou nakládačku. No a co. Stejně nakonec půjde k čertu, odkud ostatně přišel.

Josef Bartošek, farář

Dodnes pro mě zůstává nejsilnějším takovým prožitkem 17. listopad 1989. Byla jsem tehdy v prvním ročníku gymnázia. Doma jsme ty dny sledovali televizi, poslouchali rozhlas a já jsem vnímala, že se děje něco velkého. S nadšením jsem poslouchala vyprávění rodičů, když se vrátili z Prahy z manifestace z Letné. Období sametové revoluce jsme v rodině prožívali velmi intenzivně a věřili jsme, že zlo bude konečně dobrem přemoženo.

Markéta Spáčilová, kurátorka
připravila **ARO**, foto: pexels.com

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 9. a 21. května vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářů a farářek ve farních sborech církve: Jiřího Bureše v Boskovicích, Jiřího Palána v Huslenkách, Jana Blažka ve Strmilově, Otakara Mikoláše v Jablůnce, Venduly Glancové ve Hvozdnici, Olgy Mrázkové v Praze 3 – Žižkově II a Michala Chalupského ve Frýdku-Místku.
- SR pověřila Michaelu Křišťůfkovou jako pastorační pracovníci ve sboru v Českých Budějovicích.
- SR na svém jednání 5. 3. neschválila kandidaturu Jaroslava Pechara na místo faráře ve sboru v Praze 4 – Jižním Městě. O důvodech rozhodnutí následně jednala s J. Pecharem i staršovstvem příslušného farního sboru.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Jakuba Kellera dohodou k 31. 8. 2024 a zachovala mu způsobilost k ordinované službě faráře ČCE. Jakub Keller nastoupí do nového zaměstnaneckého poměru od 1. 1. 2025 jako farář ve sboru v Mladé Boleslavi.
- SR jmenovala Ondřeje Koláře členem rady školské právnické osoby Bratrské školy – Církevní základní školy s funkčním obdobím do r. 2029.
- SR jmenovala Františka Čunderlíka členem poradního odboru organizačního a právního.
- SR vzala na vědomí rezignaci člena představenstva ČCE Reality a. s. Karla

Rokyty a vyjádřila vděčnost za jeho dosavadní službu; zároveň pověřila představenstvo vyhledáním vhodného náhradníka.

- SR vzala na vědomí zprávy mentorky i praktikantky z třítydenní praxe Gabrielly Ďuraškové.

Aktivita

- SR poskytla dar ve výši 10 000 eur z fondu sociální a charitativní pomoci na projekty církve v Arménii, podporované skrze sbírku Pauline Collection prostřednictvím organizace Gustav Adolf Werk. Výtěžek sbírky bude použit na projekty církve v Arménii, která pomáhá vysídleným a pronásledovaným křesťanům a jejich rodinám z oblasti Náhorního Karabachu. V současné době jsou uprchlíkům zřizována pracovní místa, rodinám hrazeny náklady na vytápění, nákupy nutného oblečení, potravin atd.
- SR souhlasila s podporou výroby nového Evangelického zpěvníku v Braillově písmu. Náklad bude financován z tiskového fondu.
- SR se velmi podrobně zabývala zprávami z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech a zprávami z jednání seniorátních výborů a vzala je na vědomí.
- SR se věnovala přípravě 2. zasedání 36. synodu ČCE, které proběhlo od 23. do 25. května 2024 v Komunitním centru Matky Terezy v Praze-Háji.
- SR souhlasila s darováním kolébky z Rovečného z Ústředního archivu ČCE do sbírek Muzea Vysočiny Jihlava. Ko-

lébka byla od čtyřicátých let 19. stol. doložena v majetku rodiny evangelického faráře Benjamina Fleischera († 1894) a dle rodinné tradice pochází údajně z Uher z konce 18. stol. Protože Ústřední archiv ČCE nemá podmínky pro péči o muzeální předměty tohoto druhu, byla kolébka nabídnuta jako dar muzeu, v jehož kraji je historie předmětu doložena.

- SR vzala na vědomí zápis z Řídícího výboru Ekumenické rady církví (ERC), který jednal na konci dubna 2024 v Praze. Ten mimo jiné vyjádřil podporu a souhlas s dopisem ohledně situace Romů, který navrhla komise pro Romy a postoupil komisi pro ekumenismus žádost Českých unitářů o pozorovatelské členství v ERC.
- SR uložila komisi pro vikariát a jáhenskou praxi, aby navrhla parametry případného individuálního studijního plánu pro absolvování vikariátu či jáhenské praxe.
- SR s vděčností vzala na vědomí zprávu Pavla Šebesty z jeho návštěvy v krajském sboru v Srbsku a z cesty do Rumunska do sboru v Peregu Mare.
- SR se věnovala přípravě ekumenických aktivit a setkání pro následující období.

Hospodářské věci

- SR jako jediný akcionář v působnosti valné hromady společnosti ČCE Reality a. s. schválila řádnou účetní závěrku za rok 2023, převedení zisku po zdanění za účetní rok 2023 do fondu oprav a investic a schválila odměny představenstva a dozorčí rady. SR dále vzala na vědomí zápis z jednání představenstva ČCE Reality a. s., které se konalo v dubnu 2024, a evidenci pozemků ve vlastnictví této společnosti ke dni 9. 4. 2024.

- SR vzala na vědomí zápis z pravidelného jednání investičního výboru SR, které se konalo 24. dubna 2024.
- SR v souladu s § 17 zákona č. 93/2009 Sb. určila auditorem účetní závěrky ČCE za rok 2024, 2025 a 2026 společnost 22HLAV s. r. o..
- SR souhlasila se změnou doplňkové činnosti ve Zřizovací listině ZŠ a MŠ Sudice.

Hof

CÍRKEVNÍ HUDBA

Letní varhanní kurzy 2024

Srdečně zveme začínající i pokročilejší zájemce různých věkových skupin, kteří se této službě věnují a potřebují získat nové podněty a zkušenosti pro bohoslužebnou praxi. Kurzy jsou určeny varhaníkům (hudebním doprovazečům) Českobratrské církve evangelické.

Témata kurzů: Prezentace nové notové sbírky „Chvalčovské miniatury 4“, obsahující jednoduché alternativní doprovody k vybraným písním z církevního zpěvníku. Publikace je určena především pro začínající všechny věkových kategorií, včetně dětí (cena publikace bude cca 200 Kč). Doprovod vybraných písní a liturgických zpěvů z Chorálního (19.–21. stol.). Krátké a středně dlouhé skladby pro liturgické účely. Hymnologické komentáře a společný zpěv.

Termíny kurzů:

- 19. – 21. 8. 2024 kurz pro mládež (1. kurz)
- 21. – 23. 8. 2024 kurz pro absolventy a studenty SCHEA (2. kurz)
- 23. – 25. 8. 2024 kurz pro střední generaci a seniory (3. kurz)

Ubytování a kompletní stravování je zajištěno v penzionu Sola gratia ►

v Bystřici pod Hostýnem. Poplatek 1. kurzu pro mládež (cena za ubytování a kompletní stravu) je ve výši 2000 Kč/osoba. Poplatek 2. a 3. kurzu je ve výši 2800 Kč/osoba. Zájemci se mohou přihlásit do 4. 8. 2024 e-mailem na adresu: moravetz@e-cirkev.cz. V jednoduché přihlášce je třeba uvést jméno, příjmení, věk, adresu, termín kurzu, sbor ČCE, telefon a případné požadavky ke stravě. Nelze se přihlásit pouze na část kurzu. Po přihlášení každý uchazeč obdrží materiály a pokyny k samostatné přípravě. Zahájení každého kurzu je v 16.00 hod. v den příjezdu. Každý kurz končí obědem v den odjezdu. Na muzicírování a na příjemné společenství se těší lektori kurzů: celocírkevní kantor ČCE Ladislav Moravetz a Ester Moravetzová.

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Horní Čermná hledá kazatele

FS v Horní Čermné hledá faráře na celý úvazek s chutí duchovně vést otevřené společenství všech generací a rozvíjet pestré sborové aktivity. K dispozici je u nás 379 duší, prostorný byt, zahrada i les v krajině orlického podhůří. Možný nástup od září 2024 či později. Kontakt: Markéta Spáčilová, kurátorka, marke.spacilova@gmail.com, 608 484 400

FS Přeštice hledá kazatele

Hledáme faráře na plný úvazek s možným nástupem od září 2024. Jsme živé společenství se zastoupením všech generací a širokou paletou aktivit, které chceme prohlubovat a rozšiřovat: práce s mládeží a seniory, mateřské centrum,

kulturní a vzdělávací akce pro širokou veřejnost.

Nabízíme: tým spolupracovníků, moderní sborové prostory s dobrým technickým zázemím, byt vhodný i pro faráře s rodinou. V Přešticích jsou dostupné všechny běžné veřejné služby, dobrá dopravní obslužnost.

Kontakt:

Radim Škaloud, kurátor,
lasport@volny.cz, 608 703 331

REDAKCE

Redakce sbírá názory čtenářů

Milé sestry, milí bratři,

chceme vás poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, jehož vyplnění vám nezabere víc než deset minut, ale moc nám tím pomůžete. Zpětná vazba od vás, čtenářů, je pro nás totiž to nejcennější. Získané výstupy nám pomůžou konstruktivně přemýšlet o tom, jak časopis dále zlepšovat a tvořit tak, aby pro vás byl inspirativní, zajímavý a čtivý.

Dotazník naleznete na adrese: cesky-bratr.cz/dotaznik/ nebo rozkliknutím záložky „Zpětná vazba“ v horním menu na úvodní stránce webu časopisu.

Srdečně děkujeme za Váš zájem a péči o časopis!

Adéla Rozbořilová, šéfredaktorka

Český bratr oslaví století existence speciálním vydáním

Jsme s vámi už od roku 1924. V letošním roce si tak připomínáme úctyhodné století existence. Při této slavnostní příležitosti připravujeme speciální výroční číslo časopisu, kterým Český bratr oslaví toto významné jubileum a na které se můžete těšit v srpnu 2024.

REKREACE

Rekreace v Broumově

Nabízíme ubytování na léto ve sborovém domě v Broumově, vhodné pro rodinnou rekreaci. Více informací naleznete na stránkách FS ČCE v Hronově:

www.hronov.evangelnet.cz. Kontakt na správce: sarka.boldiova@seznam.cz

Letní dovolená v Litoměřicích

Farní sbor v Litoměřicích nabízí hostovský byt 2+1 k pronájmu na letní dovolenou. Kapacita až šest lůžek.

Více informací zde:

<https://ubytovani.evangelnet.cz/litomerice>

Kontakt: Benjamin Roll,
roll@evangelnet.cz

Pobyt pro seniory na Blažkově

Sestry a bratři, přijedte mezi nás, kdo máte čas a chcete příjemně strávit zbytek léta.

Týdenní pobyt, převážně pro seniory, je v termínu od 31. 8. – 6. 9. 2024. Letní středisko Blažkov je místo, kam se sjíždějí jednotlivci, rodiny a skupiny věřících z celého seniorátu i z celé církve.

Středisko leží v pěkné lesnaté krajině Vysočiny, je zde místo na koupání, vycházky, na sbírání hub a malin, ale i pro vážné rozhovory.

Pro přihlášení i pro další informace můžete napsat Petru Sochovi na adresu petrsocha@email.cz nebo zatelefonovat na číslo 608 456 798.

MLÁDEŽ

Zaplatpánbů, letos se sejdem ve Svitavách!

Přípravy na letošní Sjezd (nejen) evangelické mládeže jsou již v plném proudu. Od ledna se schází sjezdová skupinka,

složená z členů OM, zástupců COMu a dalších dobrovolníků, kteří pro vás společně připravují nabitý program!

Workshopy, přednášky, debaty, duchovní programy, koncerty, ale také mnoho milých setkání plných nezapomenutelných zážitků na letošním sjezdu ve Svitavách rozhodně nebudou chybět.

Každý z nás je v něčem dobrý a každému něco opravdu jde. Jak ale máme nakládat s Božím obdarováním, svěřeným talentem v každodenním životě, při studiu nebo v práci? Ubírají se naše sny, touhy a potřeby seberealizace správným směrem? Kde hledat měřítko úspěchu v životě? A co právo na lenost? Risk je zisk a bez práce nejsou koláče. Ale to přece platí jen do určité míry.

Program letošního sjezdu chce dát mládeži možnost ohledat témata peněz, práce a kariéry a také to, jak těmito oblastmi postupuje naše víra. Vše je ve fázi příprav a domlouvání, už teď se ale můžete těšit například na Petra Galluse, Emu Pospíšilovou, Jiřího Mrázka, Martina Balcara, Adama Csukáse, Adélu Píknovou, Zdeňku Vojtíška, Zbigniewa Czendlika nebo na kapely jako je Post hudba, Cactus Showband, Sunrise gang, Veřejně nepřístupná vodní plocha a Pranic, kteří by měli ve Svitavách vystoupit.

Tak si запиšte datum 4. až 6. října 2024, ať vám letošní setkání neunikne! Přihlášování bude zahájeno již brzy, pro více informací můžete navštívit náš web www.sjezd24.cz.

Klára Jahodová, oddělení mládeže ÚCK

DOKUMENTY

Prohlášení synodu k situaci v Gaze

2. zasedání 36. synodu ČCE přijali na svém jednání 25. května 2024 následující usnesení: ▶

Stojíme na straně obětí

12. října 2023 v reakci na teroristický útok Hamásu zveřejnila synodní rada Modlitbu za Izrael a Palestinu. Synod Českobratrské církve evangelické se schází více než sedm měsíců poté. Útok Hamásu svou nevídanou krutostí překonal dosavadní teroristické útoky a oživil mezi Židy traumata spojená s šoa. Vojenská odpověď Izraele na druhé straně působí utrpení civilních obyvatel Gazy, mezi nimiž je mnoho žen a dětí. Konflikt bolestivě zasáhl i palestinské křesťany.

Tváří v tvář probíhajícimu konfliktu a jeho obětem si klademe mnoho otázek. Sami sobě ukládáme zdrženlivost, pokud jde o nekritická stanoviska. Raději v sobě hledíme vnímavost a citlivost pro ty, kteří trpí na obou stranách konfliktu. Je třeba vrátet tvář obětem na obou stranách a naslouchat jejich příběhům.

Vyjadřujeme soucit se všemi, do jejichž životů znovu zasahuje násilí v Izraeli a Palestině, kdo strádají nebo trpí ztrátou svých blízkých. Vážíme si úsilí humanitárních organizací, které pomáhají civilnímu obyvatelstvu Gazy a modlíme se za jejich práci a bezpečnost.

V neposlední řadě pamatujeme se svou podporou i na ty, kteří usilují o pokojné soužití. Konkrétně je možno svou podporu vyjádřit například vykonáním sbírky pro organizaci The parentscircle*, která sdružuje palestinské i židovské rodiny, které v konfliktu přišly o své blízké.

Synod vyzývá sbory ČCE k modlitbám za všechny lidi zasažené konfliktem. Připojte se k naší modlitbě:

Bože! Země tobě tak drahá je rozervána nenávistí a násilím. Lidé, kteří ji obývají, jsou postaveni proti sobě nesmířitelně, radikálně, na život a na smrt. S touto

zemí a jejím lidem jsme i my spojeni. Co jsme zanedbali? Mohli jsme něčím přispět k tomu, aby věci nezašly tak daleko? Co můžeme dělat nyní? Připadáme si bezmocní...

Bože, pomoz!

Modlíme se za ty, kdo jsou zajati jako rukojmí teroristů. Modlíme se za ty, kdo jsou bezprostředně ohroženi na životě.

Modlíme se za ty, kdo ztratili své domovy a jsou na útěku. Modlíme se za ty, kdo ztratili své blízké. Modlíme se za ty, kdo ztratili poslední útočiště a pocit bezpečí.

Modlíme se za ty, kdo mají strach. Modlíme se za zraněné, kterým se nedostává lékařské péče. Modlíme se za děti, které nikdo nechrání. Modlíme se za vojáky, kteří jsou nasazeni do bojů. Modlíme se za ty, kdo ztratili naději...

Bože, prosíme, promlouvej k srdcím těch, kdo rozhodují o osudech druhých. Prosíme, dávej jim poznat, kdy ustoupit a kdy bojovat, pomáhej poznat hranici mezi moudrostí a zbabělostí, osvobozuj od ješitnosti a veď k velkorysosti. Prosíme o citlivé svědomí...

Bože, dodej odvahu všem, kdo jsou tímto konfliktem strženi. Odvahu zachovat si lidskost, odvahu hledat novou naději. Bože, pomoz nám najít cesty, jak pomoci těm nejzranitelnějším a jak napomoci smíru a spravedlnosti. A pomoz naší víře, že tvá je celá země a všichni lidé jsou tvými dětmi.

Amen.

Amen.

* Ve sborech Českobratrské církve evangelické je možné vykonat sbírku, která bude následně společně poukázána na konkrétní pomoc v postiženém regionu. Příspěvky posílejte na účet č. 71717171/2700 pod variabilním symbolem 25052024. Děkuje.

MOJE CÍRKEV

Krásná je modrá obloha, je zázrak pod ní žít...

Saša Jacobea káže na ekumenických
bohoslužbách za krajinu, Praha, 18. 5. 2024)

foto: ARO

Nejezdíme nikoho kontrolovat, spíš povzbudit

Poličský seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale také chceme podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako šestý se v tomto čísle představí seniorát Poličský. Svojí rozlohou je nejmenší, počtem sborů (devět) a členů patří rovněž k nejmenším. O práci a životě v tomto seniorátu a jeho možném „rozpuštění“ v nové organizační struktuře církve jsem hovořila se seniorem a farářem v Krucemburku Markem Vančou.

Odkdy jste seniorem Poličského seniorátu? Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora jako úředníka?

Mně teď končí druhé šestileté období, to je 12 let. Ale ještě předtím jsem byl asi rok a půl úřadující senior z titulu náměstka seniora, protože stávající senior odešel. Tak to spadlo na mě. A v seniorátním výboru jsem vlastně byl nějakou dobu ještě před tímhle vším. Tím, že je nás v seniorátu málo, protočí se v různých funkcích postupně skoro všichni. A ne že by se někdo do funkce seniora nějak moc cpal. Jako náměstek jsem senioru Tomášovi Jirků trochu koukal pod prsty, takže jsem do úředních povinností vplul tak nějak nenásilně. Nejsem sice rozený úředník, ale vždy jsem se snažil mít věci včas a v pořádku. A na tomto místě musím vyzdvihnout ústřední církevní kancelář, která nás často upomene, i zachrání, přivře oči a nezbije nás, když něco vážne. Někteří kolegové na ústředí nadávají, ale já na

ně nedám dopustit. Jako senior vidím, že pro nás dělá spoustu důležitých věcí a pomáhá, kde je potřeba.

senior Poličského seniorátu Marek Vanča

Co je na práci seniora povzbuzující?

Hezké je to, že máte kolem sebe výborné lidi. Co pamatuju ze seniorátního výboru, tak to byl třeba nedávno zesnulý bratr Jaromír Feltl, toho jsem si velice vážil. Pak dlouholetý seniorátní kurátor Jarda Lacina nebo senior Tomáš Jirků. Senior funguje pro kolegy faráře taky trochu jako vrba; to je někdy těžké. Chci naslouchat, pomoci, kde to jde, ale někdy to jsou věci, které mi

na klidném spánku nepřidají. Ne že bych dělal nějakou velkou supervizi, na to není při vší práci čas, ale pokud o to kolegové stojí, snažím se jim být oporou.

Co je frustrující?

Že mnohdy něco organizujete, nabízíte, a lidi to ignorují. Něco se dlouho připravuje, a pak přijede pár lidí. Nebo že někdy musím sbor i napomenout. Vzpomínám si, jak jsme řešili kdysi odvozy celocírkevních sbírek, které byly slabší, ačkoli byly vypsány na velice bohudíky účel. Jenže ne „pro nás“, ale pro povšechný sbor. Tak sbor všechno nepřiznal, a do celocírkevního odvodu poslal jen část. To jsem málem vyletěl z kůže, když jsem se to dozvěděl. Takové sborové sobectví je nepřipustné.

Znáte osobně všechny faráře a faráře?

A stihl jste již navštívit všechny sbory?

Jak probíhají vizitace?

Všechny faráře samozřejmě osobně znám, určitě jsme se několikrát navštívili, i když tomu nemůžu věnovat tolik času, kolik bych chtěl. Vizitace ve sborech se odehrávají díky druhému funkčnímu období v druhém kolečku, to máme dobře zorganizované. Navštívíme bohoslužby (většinou seniorátní kurátorka Jana Brahová a já jako senior), pak vedeme rozhovor se staršovstvem a pak vezmeme faráře na oběd. Rozhovor s ním probíhá v přátelské a nenucené atmosféře, myslím, že to je ku prospěchu věci. Někdy mám pocit, že se na nás ve sboru koukají trochu jako na vrchnost, která je přišla zkontrolovat, tak tímhle se to naruší. Samozřejmě nejedíme nikoho kontrolovat, spíš povzbudit.

Jak vypadá práce s mládeží? Pracuje v některém sboru pastorační pracovník?

Pastoračního pracovníka nemáme. Práci s mládeží dostane většinou na starost jeden z farářů (je nás šest, někdy sedm!), mladší věkem. Ale seniorátní odbor mládeže máme, ten pracuje dobře. Snažíme se, aby na všech akcích mládeže byl nějaký duchovní – pro klid náš i pro

klid rodičů, kteří své děti na tato setkání pustí nebo pošlou. Teď se seniorátní mládež těší na mladého faráře Benjamina Kučeru, který má na podzim přijít do Proseče. A on tuší, že dostane mládež na starost, když si ho vybrala.

Máte nějaké výpomocné kazatele?

Zatím ne, ale máme naději, že zkoušky složí naše seniorátní kurátorka Jana Brahová, jinak lékárnice, která absolvovala několikaleté teologické vzdělání. To už se těšíme, protože výpomoc v administrovaných sborech velice potřebujeme.

Pořádají sbory tábory pro děti, sborové dovolené nebo něco podobného?

Na sborové dovolené kdysi jezdíval prosečský sbor, to se tam sešla taková parta nadšenců, co jim spolu bylo dobře. Ale jinak mám dojem, že lidi ve sborech o nějaké těsnější společenství moc nestojí. V Poličce dělají tábory spolu s Američany, to začal před lety Honza Dus a funguje to do dneška. Co vím, tak tábory pro děti organizuje Elen Plzáková v Jimramově a do odchodu Lukáše Klímy se dělaly tábory v Proseči. Teď jsou v Proseči bez faráře a administrátorem jsem já. Na léto plánuju komornější verzi tábora – pobyt pro pár dětí od nich a od nás v Daňkovicích.

Vědí vůbec lidé ve sborech, k čemu je seniorát dobrý?

Jak kdo. Je nás málo, takže mnoho aktivnějších lidí už zakusilo nějakou seniorátní funkci; ať už v seniorátním výboru, v Jeronýmově jednotě, nebo v pastýřské radě. Ti moc dobře vědí, k čemu seniorát je a jak funguje. Jinak mám dojem, že lidé z běžné sborové bubliny o tom moc nevědí. Vůbec mám pocit, že povědomí presbyterů o tom, co jsou povinnosti a práva členů staršovstva, nějak klesá. Třeba že o změnu počtu presbyterů se má žádat seniorátní výbor, nebo procesní věci kolem volby nového faráře. Pokud je ve sboru farář, tak ten to zorganizuje sám. Ale v uprázdňených sborech nastává někdy problém. Po osobním kontaktu se ale většinou vše vyjasní a je po problému. Ukáže se, že seniorátní výbor není žádná vrchnost, ale pomocná ruka.

Je potřeba měnit hranice seniorátů, jak se o tom teď vede debata? Proč?

Je to potřeba, už to mělo být. Náš seniorátní výbor je pro už dlouhá léta, právě z výše naznačených důvodů. Náš seniorát je malý a personálně slabý.

Takže Poličský seniorát je adept na rozpuštění v okolních správních celcích?

Ano, je, a už se na to těšíme. Otázka je, jak to přijmou lidé ze sborů. Na seniorátní setkání budou třeba muset cestovat někam dál, než byli zvyklí. Ale organizačně to bude jednoznačně lepší.

Využívají sbory v Poličském seniorátu nabídku podpory v rámci diakonických a rozvojových projektů či Jeronýmovy jednoty?

Ano, to je zažité dobře a zejména Jeronýmovu jednotu sbory využívají pro správu budov hojně. I peněz se vybere na Jeronýmku docela dost na to, jak jsme malý seniorát. Sbory využívají i seniorátní granty na tábory, výlety a různé menší akce. A třeba Polička využívá na větší projekty i celocírkevní DaRPy.

Funguje v některém sboru spolupráce s Diakonií?

V našem seniorátu není žádné středisko Diakonie, jakož ani v celém Pardubickém kraji. To je zvláštní, že? Teď se buduje Domov pro seniory ve Vendolí a má velkou publicitu, i my to sledujeme a podporujeme, ale ačkoli je to blízko, je to už Brněnský seniorát. A Pomněnka v Novém Městě na Moravě, domov pro lidi s Alzheimerovou nemocí, která se bude brzo otvírat, je zase už seniorát Horácký.

Čím byste Poličský seniorát charakterizoval? Mají sbory něco společného?

Sbory jsou spíše menší, vesnické. Společná jim je jistá uzavřenost, lidé nejsou náchylní k rychlým změnám. Například než se před lety podařilo prosadit sborové kafe! Nebo že sborové účetnictví musí být podle předepsaných pravidel, a ne na koleně! Prostě vysočinská nátura. S tím se musí počítat. Odměnou jsou pak o to pevnější vztahy, když se to povede.

A co Poličský seniorát nabízí ostatním?

Je tu hezky, přijďte k nám! Středisko v Chotěboři máme na území krucemburského sboru, i když je to středisko celocírkevní. Takže náš sbor ani seniorát s ním vlastně nemá mnoho společného. Přesto ale má, správce střediska

a předseda kuratoria je Jarda Lacina, náš bývalý dlouholetý seniorátní kurátor.

O čem ještě můžeme mluvit?

O tom, že je důležité mít své koníčky, dbát o duševní hygienu. Mně brání před vyhořením zá-

liba v hokeji, jsem velký fanda pardubického Dynama. Když je to možné, jezdím na jejich zápasy, kde se odreaguji od všeho, co mám naloženo ve sboru, seniorátě i církvi.

Daniela Ženatá, foto: D. Ženatá a ARO

SYNOD

Shrnutí dění na 2. zasedání 36. synodu

Synod se zabýval reformou seniorátů, pravidly pro mzdy a bydlení farářů, vrátil se také k otázce soužití stejnopohlavních párů

Ve dnech 23.–25. května hostilo Komunitní centrum Matky Terezy v pražských Hájkách 2. zasedání 36. synodu Českobratrské církve evangelické. I v letošním roce byly součástí programu slavnostní zahajovací bohoslužby. Ty se konaly ve čtvrtek v podvečer ve Sborovém domě Milíče z Kroměříže v Praze na Chodově. Tentokrát je připravilo předsednictvo synodu, kázal jeho předseda Michal Kitta.

Synod povolal celocírkevní faráře

Ve čtvrtek synod volil celocírkevní farářky a faráře. Studentské farářce Evangelické teologické fakulty Janě Hofmanové prodloužil funkční období o dalších pět let, tedy do r. 2029, na 75% úvazek. Ta na zmíněné pozici působila již v letech 2021–2024.

Podobnou většinou synod schválil povolání Marty Židkové za celocírkevní farářku s určením pro EA VOŠ sociální práce v Brně na dobu pěti let (2024–2029) v rozsahu polovičního úvazku. Ve funkci kaplanky působí již od roku 2012.

Synod rozhodl i o dalším působení Aleše Wrany jako školního kaplana na Konzervato-

ři Evangelické akademie v Olomouci. Bratr Wraha na KEA působí od roku 2015 na 60% úvazek, bude to tak i v následujících pěti letech.

večere Páně při zahajovacích bohoslužbách

Volbu celocírkevních farářů uzavřela volba Zvonimíra Šorma. Ten je od roku 2020 celocírkevním farářem pro duchovenskou službu, podporuje faráře a kaplany po celé republice. Jeho doba povolání končí ke konci letošního roku. Synod bratra Šorma povolal i na následující rok 2025.

Synodní rada ocenila pestrost církve

Ve čtvrteční rozpravě měli poslanci synodu možnost vyjádřit se k některým předloženým zprávám. Zprávu synodní rady představil synodní senior Pavel Pokorný: „Co nás čeká při letošním synodním jednání? Některá témata budou nejspíš kontroverzní a debata komplikovaná. Rozdílné názory na nejrozumnější témata jsme měli vždycky. Nejsou však poslední dobou vyhrocenější, radikálnější? Debata urputnější? Spíše než dialog jednosměrné prosazování svého?“

Navázal na to, co je uvedeno ve zprávě samotné: „V situaci, kdy se mění parametry prostředí, v němž žijeme, sbory a církve procházejí obdobím zásadních změn fungování. [...] To, že jsme každý jiný, neznamená jen nutnost se v této různosti snášet, ale ukazuje bohatství rozličných obdarování a schopností. Velká pestrost sborů [...] by v době zásadních proměn mohla být spíše výhodou než překážkou.“

Vedoucí tajemník ústřední církevní kanceláře (ÚCK) Martin Balcar poděkoval jejím zaměstnancům a shrnul vše, co se od minulého synodu podařilo. Komentoval tak zprávu za ÚCK, prostřednictvím které ústředí „skládá účty“ své církvi. Vyzdvihl také velký rozdíl mezi komunikací osobní a na sociálních sítích. „Diskuse na sociálních sítích se z principu odmítáme účastnit. Diskuse na sociálních sítích nás ničí.“ Naopak vyzdvihl dobře fungující digitalizaci církve, která je příkladem dobré praxe pro partnery v české ekumeně i v zahraničí.

Církve bude mít nová podporovaná místa: Kyjev a Českou Lípou

Synod se dále zabýval podporovanými kazatelskými místy. Prodloužil podporu sboru v Roztokách u Prahy do 30. 9. 2026. V prvním roce bude výše podpory činit 100 %, ve druhém roce pak 50 % stanoveného ročního odvodu do Personálního fondu (PF).

Novým podporovaným místem se staly sbory v Kyjově a v České Lípě. Kyjovský sbor bude podporovaným místem v letech 2025–2029 s tím,

že v prvním roce bude výše podpory 100 %, každý rok se pak bude o 10 % snižovat až na úroveň 70 % ve čtvrtém roce podpory. Českolipský sbor bude podporovaným místem v letech 2025–2029 ve výši 60 % stanoveného odvodu do PF.

Synod se věnoval otázce soužití stejnopohlavních párů

V pátek večer se synodálové vrátili k tématu soužití LGBTQ+ lidí, kterému věnovali už celé páteční dopoledne. V hlasování o usnesení volili mezi čtyřmi variantami. V prvním kole nezískala ani jedna varianta nadpoloviční většinu.

Z užší volby vyšla nejlépe ta varianta, která zanáší státní legislativní změny do usnesení synodu. Od ledna 2025 totiž začne platit novela zákona, která ruší institut registrovaného partnerství a nahrazuje jej partnerstvím.

delegáti ETF Olga Navrátilová a Jan Roskovec

Přijaté usnesení synodu zpřesňuje loňské usnesení č. 30. Synod v něm mimo jiné souhlasí s možností požehnání svazkům osob stejného pohlaví, pokud o to požádají. Naopak synod prozatím neumožnil uzavírat partnerství při církevním obřadu, který by měl platnost právního aktu. O případném umožnění uzavírat stejnopohlavní svazky se bude nejprve jednat ve sborech a seniorátech. Nejde však o „kolečko“ podle Církevního zřízení.

Možnost žehnat svazkům osob stejného pohlaví se pak týká pouze párů, které jsou již (registrovanými) partnery podle právního řádu ČR. „Žehnáním“ stejnopohlavnímu páru se rozumí veřejné zvěstování Boží přízně a symbolický akt požehnání vztahu, který mezi dvěma lidmi stejného pohlaví vznikl a má perspektivu závažného dlouhodobého trvání. Požehnání předchází přiměřená příprava.

Rezonovalo téma farářských platů a otázka bydlení na farách

Důležitým bodem byla pravidla týkající se mezd a bydlení farářů a jáhnů. Oběma tématům předcházela rozsáhlá debata již před zasedáním synodu.

Synod schválil pravidla pro tvorbu mezd zaměstnanců povšechného sboru, podle nichž budou od 1. 1. 2025 určovány jejich tarifní mzdy, funkční a osobní příplatky. Součástí pravidel je ustanovení, týkající se mezd členů synodní rady. Směrnici k podmínkám bydlení na farách přijme synodní rada s přihlédnutím k proběhlé diskusi a příslušným usnesením synodu.

Dlouho diskutovaná reforma seniorátů

Synodní rada po víceleté celocírkevní diskusi předložila synodu dvě varianty reformy seniorátů, včetně charakteristiky jejich výhod i nevýhod.

David Nečil připomněl možnost reformu seniorátů odmítnout. „Varianta větších seniorátů není levnější. Nic tím neušetříme. Mám proto velké rozpaky, zda dělat změny shora,“ uvedl. „Myslím, že jako celek potřebujeme dát sami sobě signál, že jako církev jsme schopni se organizačně měnit,“ oponoval Daniel Matějka.

Při hlasování mohli synodálové vybírat ze dvou variant překreslení hranic seniorátů od

r. 2027. Přesvědčivou většinu (více než 70 % hlasů) získala varianta, která se snaží maximálně vyhovět přání konventů. Třem seniorátům žádné změny nepřináší, několik seniorátů slučuje. Pouze šest sborů vyčleňuje z jejich původních seniorátů. Vzhledem k tomu, že byla zvolena méně radikální varianta, je možné, že se jedná o přechodnou reformu a že v dalších letech přijdou další změny.

V závěru přijal synod prohlášení k probíhajícímu izraelsko-palestinskému konfliktu

V sobotu odpoledne synod přijal prohlášení „Stojíme na straně obětí“, v němž vyjádřil soucit se všemi, do jejichž životů násilí v Izraeli a Palestině zasahuje. Prohlášení je zakončeno modlitbou a výzvou, aby se k ní sbory Českobratrské církve evangelické připojily.

Příští, tedy 3. zasedání 36. synodu, se se bude konat 15.–17. května 2025 opět v Praze. Podrobnější informace k průběhu 1. zasedání 36. synodu naleznete na webu synod.e-cirkev.cz.

ARo/Jiří Schneider, foto: ARo

Když Duch Boží zavěje...

Seniorátní neděle ve Velenicích

Druhou květnovou neděli začínáme s rodinou trochu nezvykle. Naše cesta nevede k nám do sboru, ale krátce před devátou hodinou ranní vyrážíme do středočeských Velenic. Tamější sbor totiž hostí seniorátní rodinný den.

V obci, jejímž přirozeným centrem je krásně opravený toleranční areál, žije asi 215 obyvatel. Událost tohoto rozsahu tam nelze přehlédnout. Kolem kostela stojí auta, otevřenými dveřmi je na ulici slyšet zvuk varhan a zpěv shromáždění. Už se začalo.

Podstatnou část společenství tvoří děti, takže se co chvíli všechno přeskupuje a pohybuje. Bohoslužbami nás provází podivuhodný text proroka Ezechiele ze začátku 37. kapitoly – o suchých kostech, které obrůstají masem a znovu ožívají. Děti se hlásí, aby přidaly své nápady a postřehy. Najednou vychází z lavic a hledají poschovávané papírové kosti. Kolínská farářka Romana Čunderlíková je vede příběhem a vyptává se jich; v jednu chvíli ji spontánně obklopí a ona jim ukazuje rentgenový snímek. Zpíváme, že „když Duch Boží zavěje, vstane z mrtvých naděje“, kostelními okny prosvítá sluníčko a otevřeným kostelem se mezi lavicemi prohání skoro už letní průvan. Všimám si, že k bohoslužbám se připojují téměř všichni – hosté i místní. Lehké úsměvy střídá smích hlasitý. Je nám tu dobře, slavíme společně.

Po bohoslužbách následuje káva, čaj a buchtý. Děti obsazují pískoviště, pobíhají po trávě mezi rozloženými dekami a kočárky. Za chvilku si je mládež bere na starost a společně odcházejí na nedaleké hřiště. To aby se dospělí mohli věnovat přednášce psycholožky Marie Souku-

pové na téma „jak zvyšovat psychickou odolnost u dětí“. Podruhé se zaplňuje kostel, podruhé je to spíš rozhovor než monolog od stolu Páně. Mluvíme o silných a slabých stránkách, o podpoře a emocích, o citlivém vedení, mezigeneračních rozdílech... Zase se smějeme, sdílíme svoje dojmy. Vyčleněný čas uběhl rychleji, než jsme čekali.

Následuje oběd, který se zvolna mění v jeden velký piknik. Vesnická farní zahrada hostí plno lidí: postávají, posedávají, hovoří a jedí na trávě, na dekách, pod stany a pergolou, kolem pískoviště... Jídla je dost, o talíře se dělíme.

Potkávám známé tváře. Jen z našeho sboru dorazilo asi 30 lidí. Takže sice na návštěvě, ale cítím se jako doma a rád se zastavuji hlavně s lidmi z okolních sborů. Přijíždějí stále další, včetně farářů, kteří museli dopoledne sloužit bohoslužby jinde v seniorátu.

Kolem druhé hodiny se děti a část dospělých přesunují přes ulici do místní sokolovny, kde ZUŠ z Nového Bydžova představí své di-

vadelní vystoupení. Využíváme čas a u kávy se bavíme se členy sousedního sboru – jak se mají, co prožívají, jak oslovili nového faráře a řeší rekonstrukci fary. Organizátoři připravili opravdu skvělý program, ale zdá se mi, že právě rozhovory a společně strávený čas jsou tím nejcennějším.

Když se děti vrací a vrhají se do výtvarných aktivit pod pergolou vedle fary, na zahradě se pohybuje už víc než 150 lidí. Začíná poslední oficiální bod programu: přednáška novináře, analytika, bývalého zpravodaje Českého rozhlasu a experta na oblast Blízkého východu Břetislava Turečka. Tentokrát velenický kostel už praská ve švech. Tureček hovoří na téma izraelsko-palestinského konfliktu a jeho kořenů. Mluví srozumitelně, ale možná trochu provokativně: nenabízí totiž jednoduché pravdy ani snadnou polaritu, která by označila oběť a viníka. Naopak velmi plasticky popisuje vývoj v regionu do hluboké historie a globálních souvislostí. Napjatě posloucháme a někteří se, možná podobně provokativně, doptávají.

Řadím se k těm, kteří visí na rtech diskutujícím i přednášejícím. Na rozdíl od našeho

ročního synka, kterého zrovna zaujali mravenci u vstupních dveří kostela. Prostor na půli cesty nám oběma dává možnost se realizovat. Zatímco on se věnuje hmyzu, já kořenům problémů ve Svaté zemi.

Tenhle dojem mám nakonec z celého setkání. Zdá se mi, že si v té pestrosti každý přišel na své, a že jsme ten den rádi strávili společně. Díky za to.

Jiří Hofman

SOLIDARITA

Evangelíci chtějí být féroví

Projekt Férová snídaně je příležitost, jak podpořit zámořské zemědělce i místní komunitu

Na 147 místech po celé České republice se v sobotu 11. května uskutečnil komunitní piknik na podporu pěstitelů kávy, kakaa nebo banánů ze zemí Latinské Ameriky, Afriky a Asie. Lidé společnou snídani z fairtradových surovin dali najevo zájem o osudy těch, kdo tyto pochutiny pěstují. Férová snídaně je

největší českou akcí na podporu etického obchodu, koná se od roku 2011 vždy druhou květnovou sobotu při příležitosti Světového dne pro fair trade. K Férové snídani se tradičně přidává i řada evangelických sborů. Nabízíme vám výběr některých, kteří se s námi o své zážitky podělili. ▶

Snídaně s kulturou

Ve Velkém Meziříčí férová snídaně už zdomácněla. Program se rozkošatěl, a i když jsme zůstali u zavedeného názvu, trvá až do pěti odpoledne. I letošní setkání jsme otevřeli zamyšlením a biblické půlhodinky během dne probíhaly v nově vybudovaném podkroví Husova domu.

Velké Meziříčí

Nejvíce asi přilákaly dobroty, podpořené soutěží o nejchutnější pomazánku a cookies, kulturní program (loutkové Dřevěné divadlo, koncerty Canband a Letrourou) a poznávání fairtradových výrobků. Seznámili jsme se s bezobalovým obchůdkem Pytlíci.cz.

Mnohé potěšil kotlíkový guláš s výčepem lokálního piva a limonády. Rodiče byli vděční za program pro děti pod vedením dvou sportovců. Míšovy hamburgery ocenily všechny věkové generace. Zahradkáři přinesli přebytky výpěstky. Kdo chtěl, mohl se od zahrady projít pěkně až ke gymnáziu, kde visela kávová výstava (a donést další vyplněný kvíz) nebo se povalovat na dece anebo pozorovat rybky a pulce v jezírku.

Největší radost přinese, když za stůl zasednou podnikatel s ochráncem přírody, do „zas jiné společnosti“ se dostanou naše Ukrajinky, když mezi lidmi na vozíku poletují děti, když bez ostychu probereme s katolíky, co nás čeká na ekumenickém poli. Nebo když se k nám přijde najíst místní bezdomovec. A když nikdo nikam

nespěchá... Lidé „zvenčí sboru“ nám pomáhají odložit ostych mluvit o Pánu Bohu, o víře a životě, který z ní vyplývá nějak přirozeněji. A někdo si zas tak moc povídat nechce, chce se jen potěšit programem a u nás – a snad i s námi – být. A to vůbec není málo.

Markéta Slámová, FS Velké Meziříčí

Jestli to má být snídaně, tak v devět

Je libo bábovku, třešňový koláč či banánové zákusky? Nebo začnete slaným a dáte si salát z quiny a chleba s tvarohovou pomazánkou? A k tomu kávu, čaj nebo kakao?

Přítomné děti na chvíli odloží mobily a pustí se do jídla. Banánové zákusky, které včera připravily během náboženství, rychle mizí. Děti opouštějí snídající dospělé a vrhnou na ping pong. Soused z nedalekého komunitního bydlení přichází s domácím chlebem. Sedíme na zahradě kolem stolu, postupně se nás tu sejde a vystřídá kolem dvaceti.

Praha-Jarov

Férovou snídani jsme letos pořádali poprvé. Jarovský sbor, potažmo Věra Lukášová, stál před 30 lety u vzniku fairtradového Obchůdku Jednoho světa, který je už nyní znám v mnoha sborech naší církve. Právě zprávy z Obchůdku nás navedly k pořádání férové snídaně.

Fair trade v Česku, který férovou snídani propaguje, je o poznání mladší než náš Obchůdek, slaví letos 20 let. Blíží se poledne a naše snídaňové společenství se rozchází. Uvidíme se zase zítra na bohoslužbách, protože většina těch, kdo se sešli, byli lidé z našeho sboru. Milá férová příležitost se potkat i v sobotu.

Lenka Ridzoňová, FS Praha-Jarov

Snídaně, která se protáhne až do oběda

Také my v Daňkovicích se k této věci již několik let přidáváme. Na farní zahradě se nás pokaždé sejde zhruba 30, nechybí ani děti a mládež. Stůl se postupně zaplní množstvím přinesených dobrot, které se snažíme připravit vždycky hlavně z toho, co vyrostlo nebo se vyrábí v našem blízkém okolí, včetně vlastní zahrady. Mléko, sýry, sirupy, marmelády, čaje z bylinek a brambory z Vysočiny, což je také obchodní značka. Je to

moc příjemná, pohodová příležitost společně si posedět, ochutnat nejrůznější dobroty a vyměnit si recepty.

Vlastním důvodem této události ale je obrátit pozornost k pěstitelům především kávy, kaka a banánů v dalekých zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Nespravedlivě nastavený obchod, špatné životní podmínky a ničení životního prostředí – i k tomu obrací férová snídaně naši pozornost. A systém Fairtrade nám umožňuje prostě sáhnout v supermarketu po produktech s touto značkou, a přispět tak ke spravedlnosti, zlepšení životních podmínek těchto lidí i k lepšímu pocitu ze svého vlastního života. „Dobře bývá muži, jenž své věci spravuje podle práva...jeho srdce má oporu v Bohu...“ (Ž 112)

Martina Kadlecová, FS Daňkovice a Sněžné

připravila **ARO**, foto: archiv sborů

Daňkovice

Jak se hýbeme v Diakonii

Od trampolíny až po mistrovství republiky v nordic walkingu

S pomocí paní asistentky vyleze Šimon na trampolínu, usadí se v tureckém sedu a začne se pohupovat. Většínou docela mírně. Jen občas překoná gravitaci a trochu se nadnese do vzduchu. Zato má výdrž. Dvacet minut na trampolíně je pro něj jako nic. Do houpavého rytmu vytrvale zpívá anglické popové písničky. Zároveň zprostředkovává pohyb Barušce, ta na trampolíně jen leží na zádech. Nechá se Šimonem houpat a hraje si se zelenou větvíčkou.

I takhle vypadá v Diakonii Praha pravidelná odpolední pohybová aktivita klientů týdenního stacionáře Na Palubě. Jsou to lidé s náročnějšími mentálními a kombinovanými handicapy. Pohybové minimum, které si za pěkného počasí každé odpoledne užijí, může působit zanedbatelně, ale i malá pohybová aktivita má pro naše klienty obrovský význam. Ukazují to i jiné příklady z dalších pracovišť Diakonie. Začneme třeba ve Vsetíně.

Terče v pokojích

Může to znít překvapivě, ale soutěživost člověka neopouští ani v pokročilém stáří. Rozhodně to potvrzuje zkušenost dvou zařízení pro seniory Diakonie Vsetín. Domov Jabloňová a Domov Vyhlídka sídlí těsně u sebe. Jednou ze společných činností je také turnaj v ruských kužlkách. Koule zavěšená na hrazdě umožňuje účast lidem se sníženou pohyblivostí. Ani duševní omezení jako demence či Alzheimerova choroba nejsou na překážku.

Od jara do babího léta se tak na zahradě pravidelně schází desetičlenná skupina z obou do-

movů, převážně ženy. Probíhající souboje berou vážně, získané diplomy a medaile si vítězky vystavují ve svých pokojích. Vzájemně sledují, kdo jich má víc.

Přes zimu střídají kuželky turnaje v šipkách, které se mohou konat pod střechou. Některé z pravidelných účastnic se pro tuto disciplínu nadchly natolik, že si k Vánocům nechaly nadělit vlastní sportovní náčiní. Terče mají ve svých pokojích a o volných chvílích své šipkařské schopnosti zdokonalují.

Do fitka jednou týdně

V Diakonii Vrchlabí mají během zimy klienti jinou možnost sportovního vyžití – posilování. Díky vstřícnosti majitele mají do místního fitcentra volný vstup, který využívají zejména v zimních měsících.

Smyslem sociální rehabilitace je podpořit co nejsamostatnější život lidí zdravotně znevýhodněných. K tomu též patří schopnost vstát z gauče a dopřát si zdravou míru pohybu. Otevřené dveře posilovny k tomu klienty sociální rehabilitace motivují. Zejména muže oslovuje příležitost zacvičit si s posilovacím náčiním. V partě okolo deseti lidí, která přes zimu fitcentrum pravidelně navštěvuje, tvoří muži drtivou většinu. Žena je mezi nimi zatím jen jedna.

Cvičení začíná povinným protažením. Teprve potom sáhnou klienti po činkách či posilovacích strojích. Samozřejmě sledují, zda jim rostou svaly či zda shazují váhu. To je pro pracovníky sociální rehabilitace příležitost, aby klienty upozornili také na význam zdravého stravování či důležitost vitaminů a pitného režimu.

Klienti navštěvují posilovnu pod vedením pracovníka sociální rehabilitace společně přibližně jednou týdně. Mohou ji však navštívit kdykoliv samostatně.

Mají v nohách tisíc mil?

Začátkem jara si klienti Diakonie Brno z centra denních služeb v Letovicích otevřeli vychlazené pilské (či nějakou pivní nealko variantu). Zaslouženě. Pro dobré pivo si totiž zajeli až do Plzně. Cestu urazili virtuálně, sílu ale vynakládali vlastní: dva a půl měsíce se střídali na rotopedu, až nastrádali potřebný počet kilometrů, který moravské Letovice od západočeské metropole odděluje.

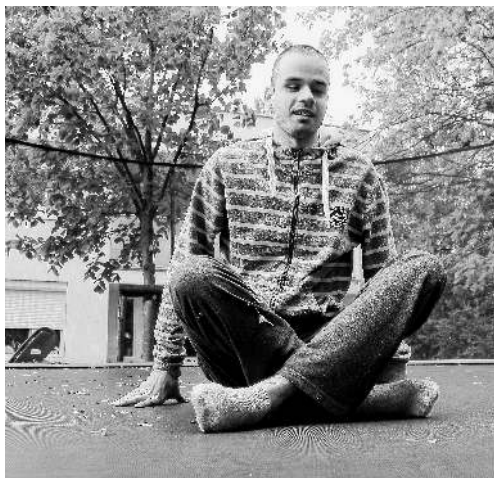
Cesta na Plzeň se ukázala jako trefa do černého. Letovické centrum denních služeb slouží dospělým klientům s mentálním handicapem. Motivovat je k pohybovým aktivitám – to dlouho představovalo pro pracovníce centra oříšek. Procházky klienty bavily, jen když na konci čekala cukrárna. Z toho se postupně zrodil nápad delší cesty za odměnou. Nebylo těžké pro ni všechny nadchnout.

Týdně se při nabírání kilometrů na rotopedu (či motomedu pro lidi se sníženou pohyblivostí) vystřídal všech 14 klientů centra. Někteří ujeli jen kilometr, jiní i deset. I personál centra se přidal. Když cestovatelé pomyslně míjeli nějaké památné místo, společně si prohlédli jeho fotografie či zhlédli místopisný televizní dokument. A když konečně dosáhli cíle? Dali si vychlazené pivo a vyrazili dál.

Kromě Plzně už mají za zády západočeská lázeňská města, kde si pochlubovali na kávě a oplatkách. A teď míří na jih k zámku Hluboká. Společně už mají v nohou stovky kilometrů a radost z pohybu je stále neopouští.

Páté místo

Nordic Walking, to není jenom rychlá chůze s hůlkami v rukou. Kumšt spočívá ve správné koordinaci. Do chůze se má zapojit opravdu celé tělo. Svě o tom ví pětice klientů Diakonie Valašské Meziříčí. Zhruba jednou za týden se scházejí ke společným tréninkům. Vede je dobrovolnice Jana Cíhová, instruktorka Nordic Walkingu. Věnuje se tomuto sportu též na vrcholové úrovni.

Studovala sociální práci, takže ví, že každému klientovi musí věnovat individuální pozornost. A vyplatí se to. Správná chůze s holemi si žádá zpevněné a napřímené tělo. S tím se též člověku zpevňuje a napřimuje sebevědomí. Na klientech Diakonie, kteří se pravidelně účastní tréninků, je to poznat. Vyniká mezi nimi pan Mirek. V mládí se chtěl věnovat sportovní chůzi, ale život po různých ústavních zařízeních mu to neumožňoval. Až díky celostátní transformaci sociálních služeb začal s pomocí Diakonie i přes mentální handicap žít běžným životem. Obývá městský nájemní byt, v sociálním podniku vyrábí pralinky a v Nordic Walkingu našel velký sportovní koníček. V květnu se v Bruntále zúčastnil jednoho ze závodů mistrovství ČR. Na pětikilometrové trati si v kategorii sportovců s handicapem došel pro krásné páté místo.

Adam Šůra

SLOVO

*Talent od Pána Boha
(Tomaš Hoš po tréninku
Slavie.)
foto: ARO*

Mám pocit, jako by mi na hřišti někdo shora pomáhal

Fotbal, sport a víra

Tomáš Holeš je profesionální fotbalista. Pochází z Vysočiny. S fotbalem začínal v SK Polička, později se vypracoval přes prvoligový Hradec Králové a Jablonec až do SK Slavia Praha, jejímž je aktuálně kapitánem. Je také reprezentant České republiky, český tým posílil např. na EURU 2020, v reprezentačním dresu by měl nastoupit i na letošním evropském mistrovství. Hlásí se k Evangelické církvi a za svoji víru se nestydí. V rozhovoru skromně nezmíní to, co každý o něm ví. Že navzdory skvělé kariéře v tvrdém sportovním světě zůstal slušným a férovým člověkem.

Kdy sis uvědomil, že se staneš profesionálním fotbalistou?

Naplnio jsem si to uvědomil, když jsem v Hradci poprvé nakouknul do „áčka“. Bylo to v 17 letech, šel jsem na trénink a došlo mi, že už jsem blízko, abych si ligu zahrál a stal se profesionálem. Že se tím chci živit, jsem měl v sobě od začátku.

Kdo tě k fotbalu přivedl?

Fotbal hrál děda i tatka, jsme fotbalová rodina. Dovedl mě k němu tatka, i když mě do toho nijak netlačil. Od mala šel doma v televizi fotbal, u nás v Borovnici jsme si vždycky s bráchou na hřišti kopali. Jednou jeli kolem na kole trenéři z Poličky, všimli si mě a nabídli, abych přijel na trénink a tam začal hrát za žáky.

Kolikrát týdně jsi musel trénovat třeba v dorostu? A byla to řehole? Co tě nejvíce bavilo?

V 15 letech jsem byl v Hradci, v lize dorostu, a trénovali jsme každý den, od pondělí do pátku. V sobotu jsme měli zápas a v neděli volno. Řehole to byla. Každý den po škole na trénink, už od dětství; někdy se mi nechtělo, musel jsem se přemlouvat. Přišel jsem ze školy v Jimramově, vzal věci, šel na autobus do Poličky a vrátil se večer v sedm. Často jsem jezdil na trénink i na kole, což mi určitě v mé fyzické kondici pomohlo. Sedm kilometrů tam, trénink, sedm kilometrů zpět. Řehole to byla, ale fotbal mě vždycky bavil, a proto jsem u toho zůstal.

Učil tě někdy někdo na fotbale dýchat a běhat?

Nikdo mě to neučil. V době, když jsem začínal, se neřešila spousta věcí tak jako dnes. Zpětně si říkám, že bych třeba předešel různým zraněním, kdybych věděl to co teď. V mém dětství se prostě běhalo, hrálo se, a nic víc.

Kteří trenéři pro tebe byli důležití a proč?

Těžká otázka, protože vlastně každý trenér mi vždycky něco dal. Ale jmenovitě pan Houska z Poličky, výborný trenér, myslím si, že tro- ►

chu nadčasový; mládež jsme měli fakt dobrou a zvládali jsme porážet spoustu týmů. Ve Svitavách pan Anderle, v Hradci v dorostu trenér Mejstský, u kterého jsem začal pořádně hrát a stal se i kapitánem týmu, když se mi začalo dařit. Pak pan Pilný, Václav Kotal, pod kterým jsem začal hrát ligu, a hodně mně pomohl Petr Rada v Jablonci. To byl zlomový rok, kdy jsem začal hrát opravdu dobře a kdy si mě vyhlédla Slavia s trenéry Trpišovským a Houštickým. Ti mi změnili kariéru, protože to, co zažívám nyní ve Slavii, jsem do té doby neznal. To, jak oni vidí fotbal a jak trénují, je pro mě něco, s čím jsem se neseptkal. To jsou nejlepší trenéři, jaké jsem potkal.

A který hráč byl pro tebe důležitý? Byl jsi od mala slávista?

Já jsem nikdy moc nějaký vzor neměl. Když začal hrát Cristiano Ronaldo v Manchesteru, hodně jsme se dívali na jeho videa, toho mám rád doteď. Slávista jsem nebyl, byl jsem baníkovec. Tatka pochází z Orlové, v regionu se samozřejmě fandí Baníku, tak jsem mu fandil i já.

Co tvůj nejkrásnější fotbalový zážitek?

Zážitků mám spousty, ale když jeden, tak to byl gól a celý zápas proti Holandsku na EURU, kde jsme postoupili do čtvrtfinále. Dal jsem gól a na druhý přihrál. Byl to emoční zápas s těžkým soupeřem na krásném stadionu. Přijelo spoustu lidí, bylo to po covidu, lidi měli chuť. Pamatuji si, že když jsem dal gól pod tribunou, kde jsme měli nejvíc diváků, ta euforie byla krásná. Je to zatím můj největší zážitek.

A co zranění?

Zraněný jsem bohužel byl, mám dvě operace, jednu kolene a loni jsem měl operaci šlachy u kotníku. Asi ve dvaceti jsem měl problém se zády, půl roku jsem nehrál. Těm zraněním asi šlo předejít. To je život, ale z každého zranění jsem se dostal a pokračuji dál.

Jak šel dohromady se zápasy nedělní kostel?

V Hradci to šlo; zápasy jsme hráli většinou v sobotu, v neděli jsem se do kostela dostal a chodil docela často. Rád jsem tam chodil, protože mají krásný kostel, byl tam i dobrý farář [Štěpán Brodský, pozn. red.]. V Jablonci to už bylo jenom zřídka, protože jsem dojížděl. A teď ve Slavii to nejde, hrajeme v neděli a scházíme se už ráno. Bohužel, do kostela se dostanu maximálně na vánoce. Je to časově náročné.

Vzpomínáš na svoji confirmaci?

Confirmaci si pamatuji, samozřejmě. Chodil jsem k panu faráři Tomáši Jirků do Jimramova; každý čtvrtek po škole, měli jsme hodinu confirmační přípravu, samotnou confirmaci si také pamatuji. Máme to i někde natočené, byl to hezký zážitek.

Je možné potkat na hřišti Pána Boha?

Mám to tak trochu jinde, ale zdá se mi, že někdy mi na hřišti někdo pomáhá. Nevím, jestli je to Pán Bůh, ale myslím si, že mám kolem sebe anděly. Už několikrát jsem se s tím prostě setkal, na hřišti se mi něco stalo, ani jsem vlastně nevěděl jak, ale vždy to většinou bylo v můj prospěch, takže určitě tam někdo se mnou je.

Pomohla ti někdy nějak „víra nebo náboženská výchova“ přímo na hřišti?

To úplně nevím, možná prostě mít v sobě takovou tu touhu nikdy se nevzdávat, což myslím určitě do náboženské výchovy patří.

Co se děje v člověku, když má na noze gól a na proměnění zlomek vteřiny?

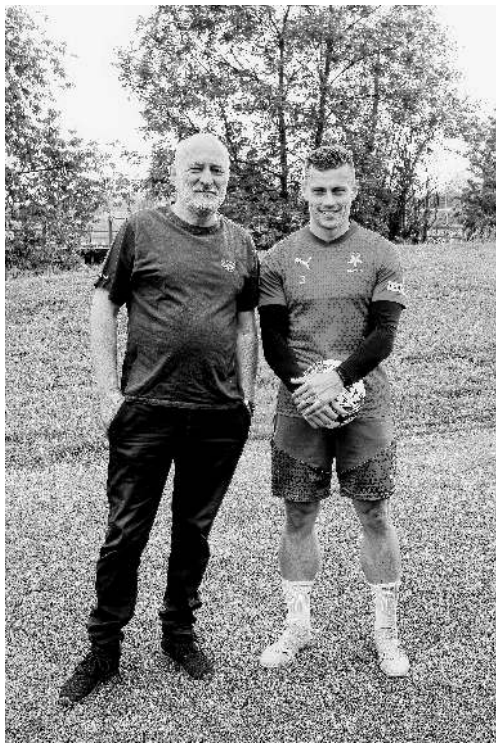
Můžeš se ještě nějak víc soustředit,

přemýšlet nebo je to jen návyk, reflex?

Když mám na noze gól nebo se objevím v nějaké šanci, většinou je to reflex. Je to něco, co je automatické, co mi tady trénujeme stokrát denně, aby ten jeden okamžik potom bez přemýšlení na hřišti vyšel. Ale někdy, když je času víc a člověk může přemýšlet, většinou to bývá horší. Hodně v tom hrají roli automatismy a návyky, které musíme získat na tréninku.

Vzpomínáš si na nejkrásnější gól, který jsi vstřelil?

Určitě vím, který to byl. Bylo to ještě v dresu Jablonce, dal jsem ho Slavii. Navedl jsem si to na prostředek, dal si to z pravé na levou a řekl si, že to prostě zkusím. Trefil jsem to krásně do šibenice takovou ranou, že ten gól, myslím, vyhrál i gól měsíce. Ještě mám doma nějakou cenu. Ten byl výstavní a kluci mi to pak dali sežrat.

s Pavlem Rumlem

Říkal jsem kolegyním v práci, aby si všimly tvých lýtek. Pracoval jsi nějak cíleně na svém těle, nebo jsi takto „narostl“?

Já jsem celý takový „osvalený“, je to hlavně genetika, po tátovi jsem takové tělo podědil. Ale od mala jsem dřel; u nás v Borovnici na Vysočině máme kopečky, vybíhal jsem je, takže moje lýtka tam dostala zabrat dost. Především je to ale tou genetikou. A vždycky jsem rád hodně cvičil v posilovně.

Jsi klidás. Jak zvládáš nespravedlnost na hřišti? Jak od rozhodčích, jak od hráčů? Záludnost? Rozhodčí ji schválně nepískne, protihráč záměrně likviduje.

Nespravedlnost na hřišti nezvládám moc dobře. Jsem klidás, ale nějaké rozhodnutí rozhodčího mě určitě dokáže naštvat, když je proti nám možná i záměrně, i když to tak třeba být nemusí. Nebo takové to nečestné chování hráčů, to se mi také nelíbí. To jsou špatné věci, co se bohužel dějí.

Jsi známý jako skutečný kapitán, autorita. Jak „týmového ducha“ v kabině probouzíš?

Vždycky se snažím pochválit kluky za každou maličkost a opakuji jim, ať si na hřišti věří a nebojí se hrát. To je nejdůležitější a samozřejmě se snažím jít příkladem svými výkony, abych tým strhnul, i když se třeba nedaří.

Jací jste byli vy jako kluci a jaké jsou dnešní děti? Vidiš nějaký rozdíl? Nemyslím ve Slavii, ale na rodné Vysočině?

Nevím jak u nás dnes na Vysočině, já tam nebývám, ale je jiná doba. Neměli jsme telefony, byli pořád venku, a to je základ sportu. Pořád jsme hráli fotbal, nohejbal, různé venkovní hry, na schovávanou, běhali jsme. Myslím, že dnešní děti takové hry jako na babu, na schovávanou už ani neznají a jsou spíš na youtube a podobně. Doba se změnila a je to těžké. Věřím, že u nás na Vysočině to je lepší než ve velkých městech, že tam děti chodí ven víc. Jsem rád, že jsem mohl na vesnici vyrůstat, že jsem mohl chodit ven, nemusel jsem se bát přijít v noci. Měl jsem dětství krásné, jsem rád, jaké to dřív bylo, a trochu se i obávám, jaké to bude, až vyrostou moje děti, protože doba jde rychle dopředu a mnoho věcí se mi nelíbí. Uvidíme, kam se to bude ubírat.

Co bys vzkázal (doporučil) evangelické mládeži pro jejich start do života, do sportu, na cestu víry?

Dětem bych vzkázal, aby se věnovaly sportu, aby byly venku, na počítači mohou být večer. To, co ve sportu získají jako malí, už v nich zůstane. Doufám také, že se budou držet víry, Boha, protože mají před sebou cestu a chtějí se něčím stát, i Bůh jim pomůže u toho zůstat. A vlastně, když jim bude nejhůř, vždycky mají na koho se obrátit, tak jako já jsem se obracel, když mi bylo nejhůř. Bůh jim vždycky pomůže. Přeju dětem, aby byly zdravé, aby sportovaly a držely se té cesty, kterou si třeba vysní. Když budou hodně chtít, hodně si to přát, věřím, že spouště z nich se sny splní tak, jako se splnily mně.

**Co je pro tebe v životě důležité?
Nejdůležitější?**

Samozřejmě zdraví, protože když vidím, kolik je teď nemocí... Zdraví moje, mojí rodiny, ta je pro mě také hodně důležitá, aby držela při sobě a aby si všichni pomáhali.

Jak moc se těšíš na EURO? Přeji, aby ses jej ve zdraví dočkal.

Na EURO se těším hodně, protože jsem odehrál celou kvalifikaci. Nevycházela se dobře, nebylo to tak jednoduché, jak si lidé mysleli, takže jsme si při ní prožili i svoje problémy a stálo to hodně úsilí. Jsem moc rád, že se nám podařilo postoupit. Máme hezkou skupinu, hraje se to v Německu na krásných stadionech, takže se těším moc a doufám, že budu zdravý, že budu u toho.

připravil Pavel Ruml, foto: Adéla Rozbořilová

PRIZMA

Faráři a vyčerpanost

Prevenčí proti vyhoření faráře mohou být přiměřené nároky sboru

Ondřej Macek ve svém průzkumu, který se týká spokojenosti farářů s jejich povoláním (Protestant 2/2024), píše: „Jsou sice převážně spokojeni, ale zároveň uvádějí, že v pohodě je jich jen 25 %; 10 % před vyhořením; ve stresu 40 %; 22 % uznává, že je toho hodně.“

Macek se sice sám snaží tyto výsledky vlastní interpretací trochu relativizovat, ale pokud by ji člověk přijal, pak by nebylo možné brát ony výsledky moc vážně, neboť je-li farář před vyhořením, pak rozhodně nemůže být spokojen. A tak si kladu otázku, jak je to vlastně s tou farářskou vyčerpaností či dokonce vyhořením?

Že je farářské povolání náročné, o tom po téměř 40leté zkušenosti vůbec nepochybují. Už třeba v tom, že bychom vlastně měli umět komunikovat se všemi lidmi, co se týče věku, vzdělání a názorů, ale i co se týče všelijakých životních situací, které jsou nejednou mezní, a proto

emočně náročné. Anebo co se týče pracovní doby, která se nejednou dostává do konfliktu s časem pro rodinu, neboť farář často pracuje ve večerních hodinách a samozřejmě i v neděli.

Farář jako průvodce

Kdo je tedy farář? Farář je vlastně průvodce všech věkových kategorií, který s těmito lidmi sdílí jejich život a na základě svědectví Bible se do tohoto života snaží i něco říct a propojit jej právě s biblickou zvěstí. Ale ani to ještě není vše. Jako faráři jsme i správci, administrátoři a v jistém ohledu i manažeři. Vedeme určité společenství, organizujeme v něm mnohé věci a máme i jistou odpovědnost za správný, hospodářské i finanční záležitosti.

Může být farář ve všech těchto oblastech dobrý? Myslím, že to nelze, a proto jsem na tuto otázku vždy odpovídal Ježíšovými slovy, kterými on sám odpověděl bohatému mládenci, když za ním přišel, aby se dozvěděl, jak zdoko-

nalit sebe sama a svou víru, jak se stát skutečně dobrým. Tehdy mu Ježíš hned na začátku rozhovoru řekl: „Nikdo není dobrý, jedině Bůh“ (Mk 10,18). A když jsem takto odpovídal, myslel jsem to zcela vážně, neboť i mne právě toto slovo pomáhalo přežít v roli faráře a osvobodit se od nároků, kterým ve všem skutečně ani do stát nelze.

Farář nemusí být na všechno sám

Však i proto není farář na všechno sám, ale spolupracuje se staršovstvem. Jestliže tedy, jak opět vyplývá z průzkumu, „20 % laiků nenapadá, že by farářské povolání mělo mít nějaké hranice“, pak jde o zcela nesmyslné nároky, které faráře tlačí do toho, aby se stal přímo Bohem. Proti těmto nárokům je však třeba se zcela jasně vymezit a bránit, neboť farář Bůh není, je to člověk jako každý jiný, a nemá-li skončit naprostou vyčerpaností či dokonce vyhořením, pak jeho povolání nějaké hranice zcela jednoznačně musí mít a i my faráři se musíme naučit říkat „ne“ a musíme umět odpočívat.

Jednou z prevencí před permanentním vyčerpáním či dokonce vyhořením jsou tedy přiměřené nároky ze strany sborů, stejně tak ale i odmítnutí pozice faráře, na kterém stojí úplně vše, který úplně vše zvládne a zařídí. Mantra o mladém faráři, ideálně s dětmi a manželkou, která učí nedělníku a hraje na harmonium, stejně jako o jakémkoli faráři, od něhož se čeká záchrana sboru, je prostě iluze, neboť farář sám sbor nedělá.

Jak je to tedy ale s vnitřním stavem nás farářů ve vztahu k našemu povolání? Je skutečně v naší církvi téměř 10% farářů těsně před vyhořením? Já osobně si to nemyslím. Navštívil jsem je až na malé výjimky všechny a jistě předmětem našich rozhovorů byly všelijaké farářské těžkosti a nesnáze, ano i jistá vyčerpanost, únava a zklamání nad tím, co všechno se třeba nedaří, ale že by šlo permanentní vyčerpání, které již cílí k samotnému vyhoření, i takové případy se sice dějí, ale nikoli v 10 %.

Hlavně být v pohodě?

A proto mám za to, že si možná musíme také některé pojmy lépe a přesněji definovat, neboť vyhoření – to už je dost závažná diagnóza, která vyžaduje patřičnou léčbu. Ale i stav před vyhořením je situace, která si už naléhavě žádá podstatné životní změny a zřetelná opatření.

Ale co si mám vzít z informace, že faráři a farářky „jsou sice převážně spokojeni, ale že v pohodě je jich jen čtvrtina“? Co je to vlastně za kategorii „být v pohodě“? Sám jsem mnohokrát a z mnohých věcí ve svém životě v pohodě nebyl, ale myslím si, že to tak bylo správně, že to jinak, měl-li jsem si uchovat lidskost, ani být nemohlo.

Vím, že leckdo má v životě jako jakousi hodnotovou normu „hlavně být v pohodě“ a že mnozí chtějí být šťastni hned a pořád, ale podle mne je to iluze, která šťastnému životu nakonec nepomáhá. Ba právě naopak. A čtu to tak i z Bible.

Chápu, že kdysi hodně zdůrazňovaná teologie kříže měla i některá svá nedobrá vyústění, že nás někdy vedla až do pozice věčných a někdy i ublížených mučedníků, kteří se pak ani neumějí ze života radovat, ale neotočili jsme kormidlem úplně na opačnou stranu, kde hodnotné je zase už jen to, co neprovokuje, co nenaráží, co je příjemné a nenarušuje pohodu? Co jenom hladí? Není snad i radost vzkříšení nerozlučně spojená s bolestí ukřižování?

A tak je možná dobré si opět, alespoň občas, připomínat to, co jsem nedávno četl v rozhovoru s jedním filosofem a psychiatrem: ►

„V životě, který nezná odpor, riziko ani nebezpečí, není prostor pro radost. Nelze žít bezbolestně.“

Představa „věčné pohody“ je pro mne tedy zkrátka falešně nastavená norma, která je iluze. A tak ani vlastně nevím, jak výpověď svých kolegů a kolegyní ohledně pohody interpretovat. Třeba ty tři čtvrtiny kazatelů, které v pohodě nejsou, tím prostě jen vyjadřují spolu se svými sbory obavu z budoucnosti nebo skutečně nepřilíhší povzbuzující stav sboru, kde farářují. A to je přece dobře, když je to nenechává zcela „v pohodě“? To je přece známka nelhostejnosti.

A podobně je to s tím stresem u 40 % z nás. O čem tento údaj vlastně vypovídá? O jaký stres se jedná? Stres je přece celkem normální záležitost a v určité míře může být dokonce i prospěšný. Dlouhodobě samozřejmě nikoli, ale může nás naopak upozornit na to, že je potřeba něco změnit, něco se sebou či se situací, s pracovním nasazením atp. dělat. Takže především bych se těchto svých kolegů ptal, pokud je jejich stres dlouhodobý, zda zkoumají jeho příčiny a zda s tím pak i něco dělají. A musejí začít právě oni. S někým se poradit, třeba si udělat časový snímek, jestli těch pracovních hodin je skutečně tolik, nebo zda si jen nedovedou práci dobře naplánovat, a podle toho pak spolu se staršovstvem hledat potřebná řešení a nezbytné změny.

Někdy zpomalit totiž vůbec není na škodu, zvláště když už „není čas svou práci ani reflektovat“. Protože aktivismus sám, bez promýšlení, těžko může přinést něco dobrého. Spíše přináší zklamání, neboť jsou z něj po čase všichni unaveni. Podléhat přílišnému aktivismu proto může být i kontraproduktivní.

Syndrom vyhoření jako nemoc doby

Možná stojí za to se na věc podívat ještě z jiné stránky. Znovu zde ocituji již zmíněného filosofa a psychiatra: „V naší společnosti existuje ohromující sklon k přecitlivělosti, neustále se sledujeme, registrujeme nejmenší změny našeho stavu... špatně snášíme nevyhnutelné

nástrahy života. Žijeme ve společnosti, v níž se jednotlivci obtížně vyrovnávají s odporem, s nesnázemi, s omezeními. Pojmy jako trauma, vyhoření, vyčerpání se používají inflačně.“ Neplatí tato slova někdy i o nás?

To neznamená, že by důvody k vyčerpání či únavě nebyly. Život se bezesporu zrychluje a změny přicházejí tak rychle, že se s nimi ani nestačíme vyrovnávat. Jsme prostě konfrontováni s množstvím požadavků, s důrazem na neustálý růst, ale musíme se vyrovnávat i s čím dál větší atomizací společnosti. S jejím rozdělením. S proměňující se komunikací. To jistě neplatí jen pro faráře, to je vcelku obecný fenomén, nicméně zasahuje i do farářského povolání.

A přidáme-li k tomu ještě snahu o dokonalost a sklon k perfekcionismu, výsledkem může být nejen vyčerpání, ale i to, že vidíme jen samé neúspěchy a nedostatky, které jen dál posilují naše zklamání, sklíčenost a bezradnost, a to, co se daří, už ani nevnímáme.

Farář nemusí zvládnout všechno

Ale tady je možná dobré si připomenout, co jsem psal na začátku – my jako faráři nejenže nemusíme, ale dokonce ani nemůžeme být dokonalí a všechno zvládat. Máme být poctiví, pravdiví a autentičtí, nikdy však nebudeme ani vševědoucí ani všemohoucí. A dokonce možná i to, že i nám je ledač v současnosti otázkou a na ledač hledáme odpovědi jen velmi pracně, může být dobrým předznamenáním. Protože pyšná víra, která zná všechny odpovědi již dopředu, jistě nic následováníhodného není. A to, že mnozí lidé dnes uvěřili populistům, kteří se nám snaží sugerovat, že znají jednoduchá a snadná řešení všech problému veřejného života i celého světa, není nic, co by v nás mělo vzbuzovat nějakou naději. Samotné otázky a otevřené odpovědi jsou nadějnější.

Nemá proto žádnou cenu si stýskat či se litovat, důležité je právě se ptát a odpovědi hledat. A dělat to, co můžeme; to, co už nemůžeme, nechat Pánu Bohu. A nepropadat panice.

Zvonimír Šorm, mezititulky redakční, foto: ARO

ERC vyzývá k otevřenosti církví vůči Romům

Situace romské menšiny v kontextu českého církevního prostředí

Pracovní skupina pro Romy Ekumenické rady církví připravila dokument, týkající se vztahu českého církevního prostředí k této menšině.

„Dlouhodobě a soustavně přemýšlíme o tom, jak více otevřít církve v České republice pro romské křesťany tak, aby byli vítáni na našich bohoslužbách. Proto Vám píšeme s prosbou o spolupráci. Je pro nás důležité, aby přijati mohli být všichni, kdo opravdově hledají Boha (Mt 7,8). Domníváme se, že jednotlivé křesťanské sbory jako základní jednotky církve přitom mohou hrát ústřední roli,“ uvádějí autoři dokumentu, který směřuje i do všech sborů, farností a náboženských obcí členských církví.

Členy této pracovní skupiny jsou Daniela Cincibusová (Bratrská jednota baptistů), Daniel Hrdinka (Církev adventistů sedmého dne), Ladislav Nádvorník (římskokatolická církev), Erika Oubrechtová (Církev československá husitská), Mikuláš Vymětal (Československá církev evangelická) a Zdeno Žiga (Církev bratrská).

Plný text dokumentu nabízíme zde:

Romové v našich společenstvích

Situace romské menšiny u nás se v posledních 30 letech poněkud zlepšila. V České republice žije přibližně 350 000 Romů, což představuje více než 3 % obyvatel. Na základních školách je ovšem romských dětí přibližně 6 %, z čehož lze soudit na budoucí nárůst romské populace. Většina Romů je u nás poměrně dobře integrována; pracuje v těžkých a špatně placených zaměstnáních, a tím přispívá společnosti. Existuje také vrstva romských intelektuálů, z nichž mnozí

vystudovali vysokou školu. Menšina sociálně vyloučených Romů je ovšem často ve společnosti nápadnější. Sociální vyloučení Romů je výraznější v některých chudších částech republiky.

Sociální otázky

Víra má v sobě rozměr vděčnosti a obětavosti směrem k chudším a nešťastným.

Mezi Romy najdeme lidi bohatší, lidi ze střední třídy i chudší. Všichni vděčně uvítají osobní přístup. Je však třeba brát také ohled na systémovou chudobu, s níž se v současnosti mezi některými Romy setkáváme, zvláště v tzv. sociálně vyloučených lokalitách.

Sociální služba církve je součástí víry. Má být pro všechny potřebné, kteří jsou v dosahu, bez ohledu na etnicitu. Je ale důležité, aby se tato služba prováděla kvalitně. K tomu pomáhá, když ji nekoná jednotlivec, ale podílí se na ní celý sbor, nebo alespoň pověřená skupina. Dobrou pomoc nabízí například spolupráce s potravinovou bankou. Doporučujeme vyvarovat se rychlé, neodborné snahy o sociální pomoc potřebným Romům na úkor víry. Dávat druhým peníze je snazší než s nimi sdílet víru, a může to vést k různému zneužívání.

Víra pomáhá Romům vymanit se z pout chudoby, na druhou stranu amatérská a naivní pomoc může posilovat negativní stereotypy. Křesťan je druhým lidem dlužen lásku, ale ne vždy musí být jeho pomoc taková, jak si ji ten druhý představuje. Mnoho chudých lidí je zadluženo. Velkou pomocí pro ně je posílení schopnosti hospodařit s penězi. Sociální pomoc je pomoc skutečná, když se ten, komu se pomáhá, na ní sám podílí a je angažován. Je vhodné ►

koordinovat tuto službu s odborníky – sociálními pracovníky.

Romové v církvi

Mnoho Romů si uchovává základní představu o víře a k církvi a duchovním má důvěru. Leckterí se obracejí na duchovní v souvislosti s žádostí o křest, svatbu, pohřeb, případně o modlitbu v bytě, kde někdo zemřel. Doporučujeme i s těmito zájemci jednat citlivě, brát jejich prosby vážně a pomáhat jim k tomu, aby postupně nacházeli ve společenství věřících lidí svůj duchovní domov. Ve všech církvích jsou věřící romští jednotlivci i rodiny, navštěvující většinou neromská společenství pravidelně. Tito lidé často také ochotně dobrovolnicky pro církve pracují a jsou vděční, když se jim přiměřená služba nabídne. I oni se však mimo církev a občas i v církvi setkávají s nepřátelským, předsudečným chováním.

V České republice vzniklo v posledních desetiletích několik desítek romských sborů a církví. Některé jsou součástí členských církví Ekumenické rady církví, jiné vznikly na základě zahraniční misie a další vznikly spontánně. Neromští návštěvníci jsou v takovýchto společenstvích vítáni. Seberte odvahu a alespoň dvakrát jako hosté navštivte romské společenství, a teprve potom si učiňte vlastní názor.

Je důležité, aby tyto sbory nežily izolovaně, aby se jejich kazatelé setkávali s kazateli ostatních církví – zvěte je na svá setkávání. Oboustranným obohacením bývají občasné společné bohoslužby.

Výrazným fenoménem jsou i velká setkání romských křesťanů – na Moravě se každoročně koná romská pouť na Svatém kopečku u Olomouce, v Čechách pořádá Apoštolská církev romskou konferenci v Děčíně.

Společenská pravidla a chování

Mnoho Romů je v české společnosti integrovaných a asimilovaných. Dodržují stejná pravidla chování jako jejich sousedé. O víru však projeví často zájem i členové tradičních romských

rodin, které mají své vlastní normy společenského chování.

Doporučujeme sborům, které se chtějí věnovat službě Romům, brát tyto odlišnosti vážně a snažit se o pochopení, jak romské komunity fungují zevnitř. Proto je důležitá pomoc sympatizantů z romské komunity, kteří umožní pochopit situaci a myšlení romské komunity. Pro komunikaci platí ovšem všeobecná pravidla slušného chování: Romové uvítají, když se s nimi „gadžové“ na veřejnosti baví, když je pozdraví. Označení cikán je v převážné většině romské i neromské komunity hanlivé. Většinou populaci naopak odpuzuje, když Romové mluví na veřejnosti příliš nahlas či dokonce vulgárně.

Nevytvářejte si o druhých lidech ani sborech obraz předem, dokud je sami nepoznáte. Když Romové přicházejí do kostela či sboru, nejdou tam kvůli svému romství, ale kvůli svému lidství a své víře. Proto je vhodné chovat se k nim stejně jako ke všem ostatním – přátelsky a taktně, podat jim ruku, projevit zájem a dát najevo, že jsou vítáni a můžou přijít znovu. Při rozhovoru projevovat lidský přístup, nechat se pozvat do romské rodiny a sám ji pozvat do své. Díky tomu, že ve víře není etnicita tak důležitá, je možné chovat se vstřícně i v případě odlišností a poskytnout druhým prostor pro vlastní prožívání zbožnosti. Při společných bohoslužbách je vhodné zařadit některé prvky z romských bohoslužeb a tradice – romské duchovní chvály, pozdrav či požehnání v romštině (*smirom tumenge* – pokoj vám, při rozloučení *dža Devleha* – jdi s Bohem, na což je odpověď *ačh Devleha* – zůstávej s Bohem). Společné bohoslužby bývají příležitostí pro vzájemné obohacení právě v odlišnostech.

Tématem bohoslužeb může být například rovnost mezi lidmi, pestrost jako obohacení, rasismus jako hřích. Pestrost lidstva je Boží dar, a proto i my máme přijímat lidi takové, jací jsou. Vhodnými příležitostmi k těmto bohoslužbám jsou například Den Martina Luthera Kinga (15. 1.), Mezinárodní den proti rasismu (21. 3.), Mezinárodní den Romů (8. 4.), Den romského

holokaustu (2. 8.), Den lidských práv (10. 12.) a podobně. Inspiraci je možno načerpat například na stránkách Mezinárodních dnů proti rasismu www.protirasismu.e-cirkev.cz.

Milé sestry a milí bratři, rádi bychom se s Vámi rozloučili třemi biblickými povzbuzeními:

1. **Otevřete se:** Přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás. (Ř 15,7) – Při přijímání Romů a Romek můžete přijmout také Krista.

2. **Používejte rozum i srdce:** Budte strážliví. (1Pt 1,13) – Berte romské bližní jako své partnery a nepřeceňte své síly.

3. **Nebojte se:** Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce. (1J 4,18) – I úkol sdílení evangelia s Romy a Romkami lze s Boží pomocí zvládnout!

připravila Adéla Rozbořilová

PIETA

Tryzna za oběti holokaustu

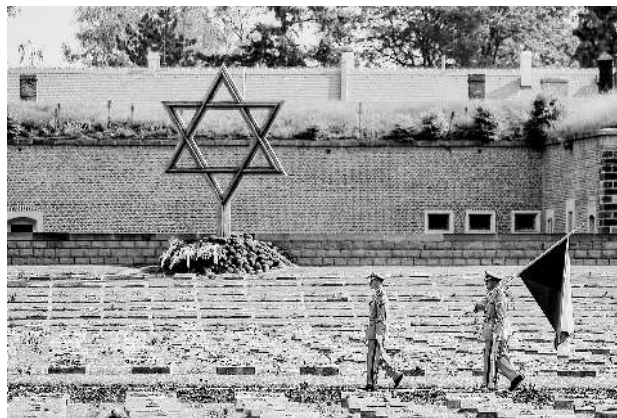
Oběti nacistické perzekuce u příležitosti 79. výročí konce druhé světové války uctili politici, diplomati, skauti.

Tryzna, která se koná vždy třetí květnovou nedělí, slouží podle předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu Markéty Pekarové Adamové k uchování svědectví o osudu lidí, kteří nepředstavitelně trpěli a umírali. „Poprvé jsme jejich smrti zabránit nemohli, ale pokud na ně zapomeneme nyní, bylo by to takřka, jako by byli zavraždění podruhé,“ řekla.

O své vzpomínky na Terezín se podělila se shromážděnými Dita Krausová, která v ghettu strávila 13 měsíců, pak byla i s rodiči deportována do Osvětimi. V červnu 1944 byla odeslána do Hamburku, odtud pak v březnu 1945 do tábora v Bergen-Belsenu. „Ten už byl v rozkladu, kopce mrtvých těl lemovaly cestu. Nebylo už denní sčítání, nebyla ani polévka. Většina dozorců prchla po tom, co uzavřeli hlavní přívod vody. Po dvou nebo třech dnech jsme se dočkali osvobození britskou armádou,“ řekla.

Do Prahy se vrátila v 16 letech. Poté odešla s mužem do Izraele, kde učili v dětské vesnici. Od úmrtí manžela žije střídavě v Praze a Izraeli. „Cítím, že mám ještě úkol, snažím se vyprávět

mladším generacím o osudu Židů za vlády nacistů a o tom, co jsem sama prožila. Chtěla bych působit na své posluchače tak, aby se zamysleli nad tím, co způsobilo takové hrůzy, jaké jsme my Židé prožili,“ řekla.

Věnce a kytice položili k pylonům reprezentanti zastupitelských sborů zemí, jejichž příslušníci prošli represivními zařízeními v Terezíně a Litoměřicích. Mezi účastníky tryzny byl prezident Petr Pavel a předseda Senátu Miloš Vystrčil, ministři, poslanci, senátoři, zástupci krajů a obcí, paměťových institucí a spolků. Na závěr tryzny zazněla křesťanská a židovská modlitba a vystoupil pěvecký sbor z Litoměřic. ►

Nacisté zavlékli v letech 1941 až 1945 do terezínského ghetta na 155 000 Židů z celé Evropy. Odhaduje se, že v důsledku stresu, hladu a špatných ubytovacích podmínek tam zemřelo 35 000 lidí. Většinu ostatních pak nacisté zavraždili po transportu ve vyhlazovacích táborech.

Památník Terezín uchovává památku obětí holokaustu a hrůz 2. světové války. Za dobu jeho existence jím prošly miliony návštěvníků. Hlavním cílem instituce podle mluvčího Stanislava Lady zůstává zachování a udržování pietních

míst ve stavu, v jakém je nacisté v roce 1945 opustili, a to jako důkaz hrůz 2. světové války v Terezíně a v Litoměřicích. Stejně důležitá je oblast neustálého historického bádání, činnost sbírková a vzdělávací, zaměřená na českou mládež a vyučující o holokaustu a 2. světové válce obecně. Objekty jsou trvale přístupné veřejnosti, aby sloužily jako varování pro budoucí generace.

ČTK, redakčně kráceno, foto: Radim Nytl
(Památník Terezín)

RECENZE

Život s diagnózou

Dobro a zlo nemoci a sociálních sítí

Končí rok 2018, na silvestrovské party si všichni přejí šťastný nový rok. Jaký bude? Jana a Radovan jsou čerstvě zamilovaní. Držíme jim palce. Kapitola se jmenuje – svým způsobem nadějně – Pacientka v remisi. Remise ale netrvá dlouho a objeví se metastáze na plicích. Vyšetření, čekání na výsledky, strach, neradostné zprávy. Léčba, bolavá rekonvalescence. Vzestupy se střídají s pády. Rakovinu jí poprvé diagnostikovali v pátém měsíci těhotenství, měla se rozhodnout, zda ona, či dítě. Rozhodla se bojovat za oba. Jana není na své problémy sama. Má skvělou rodinu, táta ji vozí na vyšetření, máma hlídá malou dcerku. Další členové rodiny a kamarádky spolu s ní nesou tíhu nemoci. Udělají si čas, jsou k dispozici.

Babička Jany je jako zpovědní vrba, je také onkologická pacientka. „Holčičko naše, neboj. Neplakej, utři si slzy a bojuj. Bude to v pořádku. Vyoperují to a bude po všem. Hlavně bojuj, máme tě moc rádi a jsme tady s dědečkem vždycky pro tebe!“ Jana oceňuje, že hlas babičky nebyl nikdy lítostivý. Sama nechce, aby jí někdo litoval.

Jana Faltynková Ryšánková už dlouho o svém životě píše blog. Dává tak nahlédnout do svého soukromí, mnoho lidí ji sleduje, fandí jí, myslí na ni, reaguje na její zprávy. A tak, když se objeví metastáze, zpráva se brzy šíří po sítích. Mladá žena líčí své léčení, komplikace, bolesti. I radost a naději. Někdy se jí do psaní opravdu nechce, ale cítí vůči svým sledujícím závazek. Vždyť oni na ni tolik myslí, ptají se, drží palce.

Někdy se musí do psaní trochu nutit, ale má zkušenost, že když se vypíše, tak se jí uleví. Třeba to bude stejně i v tomto případě... „Od poledne, kdy jsme vyšla z ordinace, se stále od-

hodlávám. Je těžké ze sebe dostat teď nějakou větu. Nechtěla jsem výsledky zveřejnit, ale dlužím Vám to. Za to, jak mi držíte palce, jste se mnou při každé kontrole a stále mi píšete všelijaké povzbudivé zprávy. Je Vás tolik, ale nemám sílu odepisovat jednotlivě. Chci být stručná – mám nález na plicích. Ložisko, které je dle paní doktorky, díky Bohu, operativní. Takže mě čeká operace a uvidí se, co dále... Po tomhle příspěvku nebudu schopná nějaký čas reagovat, komunikovat a vést blog. Musím nabrat sílu a najít v sobě bojovnici pro svoji malou holčičku. Prý nemám házet flintu do žita... Pokud máte vedle sebe někoho blízkého, obejměte ho a řekněte mu, že ho máte rádi. A pokud stále odkládáte návštěvu u doktora s nějakým problémem, na nic nečekejte a jděte...”

Statečná žena. Rozdává naději, šíří optimismus. Pro lidi, kteří sami na sociálních sítích nejsou vůbec, nebo jen málo, je to zajímavý vhled do trochu jiného světa. Něčí život je nějak veřejný.

Tématem tohoto čísla časopisu je „Dobro a zlo“. Nemoc sama je zlá. Ale nadějně je, když se něco dá léčit. Nadějná jsou pouta přátelství. Dobré je nebýt sám. A sociální sítě? Také nemají kladné či záporné znaménko. Jsou součástí dnešního světa. A někomu jsou k dobrému. Blog Jany Faltynkové Ryšánkové se jmenuje „Kdo bojuje, vyhrává“, stejně se jmenovala její první kniha (2018).

Jana Faltynková Ryšánková: *Život s diagnózou.*

Backstage Books 2021, 215 s.

Lenka Ridzoňová

RECENZE

Bůh, který dokáže zemřít

Nestává se zas tak často, aby dílo českého teologa mělo ambici oslovit mezinárodní odbornou veřejnost a do jejích diskusí vneslo nový, pronikavý pohled. Podařilo se to Petru Gallusovi, vyučujícímu na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, jeho poslední knihou *Perspektiva vzkříšení*, která je současně jeho habilitační prací. Pozoruhodný je již samotný fakt, že kniha vyšla nejprve v anglické verzi v prestižním německém nakladatelství a teprve poté se dočkala českého vydání. Její přínos, oceňovaný i v zahraničí, ale spočívá především v originálním a odvážném zpracování tradičního tématu. Jak naznačuje její podtitul, nezabývá se pouze problematikou vzkříšení, ale chce nově uchopit celou nauku o Ježíši Kristu. Ta je pro křesťanskou víru i teologii naprosto klíčová. S Ježíšovou otázkou „za koho mě pokládáte vy?“ (Mt 16,15) nemůžeme být nikdy hotovi; vždy

znovu volá po nové odpovědi, srozumitelné pro současného člověka a zároveň věrné evangelium.

Petr Gallus nastiňuje základní dilema, v němž se křesťanská teologie nachází, má-li hovořit o Bohu. Na jedné straně o něm tvrdíme, že je věčný, tedy neměnný. Představme si Boha, jehož slovo dnes platí, a zítra už ne, který může svou lásku k nám přehodnotit a nahradit ji třeba lhostejností, nebo který se dokonce může proměnit v něco jiného, případně rovnou zaniknout. Právem bychom takovou bytost odmítli za Boha pokládat. Podobal by se spíš pohan-ským božstvům různých mytologií, která se ve své nestálosti a vrtkavosti až příliš blíží člověku. Sotva bychom mu mohli důvěřovat a pokládat ho základ našeho života i celého světa. Na druhé straně ovšem o témže Bohu vyznáváme, že není chladně odtahitý, statický a netečný, ale je naopak živý – a k životu nepochybně patří ►

také změna. Ve své lásce se zajímá o tento svět, pečuje o své stvoření a doprovází člověka na cestě dějinami. Ale nejen to – tento Bůh do dějin nakonec sám vstupuje, opouští svou věčnost, stává se jedním z nás, bere na sebe úděl konečné, omezené a zranitelné bytosti. V Ježíši z Nazaretu sebe snižuje, trpí a umírá.

Jak tento rozpor vyřešit? A může vůbec Bůh zemřít? Tradiční teologie, opírající se o závěry starocírkevních koncilů, odpovídá, že Bůh na kříži samozřejmě neumírá; umírá pouze Ježíšovo lidství, zatímco božství zůstává smrtí nedotčeno – a vlastně nejen smrtí, ale vůbec vším utrpením. To ale znamená, že vtělení Božího Syna nebylo důsledné. Bůh si trvale uchovává jakýsi odstup, a lidský osud Ježíše z Nazaretu tak do Božího života vlastně nezasahuje. Bůh a člověk zůstávají vedle sebe, odděleně, jako dva protikladné principy, které spolu nemohou mít nic společného. Není ale pointou Ježíšova příběhu právě to, že Bohu nic lidského nezůstává cizí? A hlavně: Nepatří k samotnému srdci křesťanské víry přesvědčení, že Bůh není lidskému utrpení vzdálen, ale sám na sobě je zakouší? Právě tím, že vstupuje do naší bíd, nás z ní nakonec může vysvobodit! Autor přesvědčivě ukazuje, že to není nauka o Kristu, která se musí abstraktnímu postulátu Boží neměnnosti podrobit, ale právě naopak: Kritériem a východiskem našeho myšlení o Bohu musí být příběh Ježíše Krista. Nový zákon nám ovšem zvěstuje Ježíše – vtěleného Boha, který trpěl, byl ukřižován a byl pohřben. Co z toho pro naši představu o Bohu vyplývá?

Teologie si v posledních desetiletích uvědomuje, že mnohé její problémy zůstaly po dlouhou dobu nerozřešeny proto, že nevzala dostatečně vážně trojiční podobu křesťanského Boha. To zní na první pohled překvapivě – vždyť svatá Trojice je pevnou součástí křesťanské věrouky. Současně ovšem můžeme pozorovat, že je někdy vnímána jako nepotřebná a otažité spekulace, bez níž se víra snadno obejde. Také v teologii samotné byla nauka o Trojici dlouho izolovaná od ostatních věroučných článků a ne-

dokázala je plodně ovlivnit. Dnes se ukazuje, že to byl omyl: To, co jsme možná vnímali jako zbytečnou zátěž, je nám dnes velikou pomocí k hlubšímu porozumění různým tajemstvím víry. Také Petr Gallus koncipuje svou christologii trojičně, což mu umožňuje do nauky o Bohu zahrnout zdánlivý protiklad: Bůh je věčný, zůstává stále Bohem, ale současně je dynamický a je schopen změny.

Do teologické diskuse zavádí Gallus pojem Boží akomodace – tedy schopnost přizpůsobit se druhému, a přitom pořád zůstat Bohem. Tato akomodace je již součástí vnitřního života svaté Trojice. Není umenšením jeho božství, ale naopak jeho naplněním. Ve vztahu k nám, lidem, šlo Boží přizpůsobení tak daleko, že na sebe druhá osoba Trojice (nikoli tedy „celý“ Bůh) vzala lidskou smrt. Právě tím ji ale Bůh zároveň mohl překonat – zevnitř, nikoli jen zvnějšku. Smrt přestala být naším posledním nepřítelem, protože byla „relokována“, tedy přesunuta do Božího věčného života. Sice i nadále umíráme, ale naše smrt nevede do nicoty, ale do Boží náruče.

Gallusovu studii nelze zúžit jen na těchto několik letmo načrtnutých myšlenek. Její záběr je mnohem širší, sahá i do soteriologie (učení o spáse) či do antropologie a eschatologie (nauky o posledních věcech). Stejně tak se nevyhýbá postavení víry v Krista uprostřed současného pluralitního světa. Lze očekávat, že se těmto dalším tématům bude autor v budoucnu podrobněji věnovat.

Petr Gallus: Perspektiva vzkříšení. Trinitární christologie. Praha, Karolinum 2022, 486 s.

Ondřej Kolář

Klukovské evangelium

Nastoupil jsem na „Míraku“ [stanice Ná-
městí Míru v Praze, pozn. red.] prostřed-
ními dveřmi do zadního vozu tramvaje desítky,
sedadla byla obsazena. To předposlední okupo-
vala viditelně živá skupina dvou kluků a psa. Tak
se tam nějak mleli všichni na té jedné sedačce.
Šel jsem si stoupnout k zadnímu oknu. Že by
mě třeba pustili sednout, nehrozilo, ale neříkal
jsem si o to ani pohledem.

Stojím a poslouchám, jinak to ani nešlo.
Nejdřív mluvili něco o florbale, pak o Lydii (to
jméno mi škrtlo o uši). A pak ten starší, odhaduji
12letý kluk polohlasně hučel to toho mladšího,
možná 10letého: „Hele, slíbil mu ráj, i když byl
lotr.“ Ta dvě slova – ráj a lotr – ve mně pocho-
pitelně vzbudila zájem; nemůžu za to, církevní
mluva mi prostě vyskakuje na povrch. Ti kluci
jsou kostelové! Mluvili víc, odpovědi toho dru-
hého jsem neslyšel, nějak argumentoval, to už
jsme byli na Floře, a tak od toho staršího do-
stal ten mladší další informace: „No, z jedné
strany Mojžíš a z druhý Eliáš přece... kolem Je-
žíše, napravo byl asi... Ježíš visel uprostřed na
tom největším.“ Ty, jo, tak teď mi došlo, jak se
v paměti dotyčného překryly dva příběhy z evan-
gelijní dějepravy, nebo možná jen dva obrázky
z nějaké kreslené bible. Přiznávám, že jsem se
už už chystal nějak hezky vstoupit do debaty,
když nastoupili revizoři.

Myšlím, že byli dokonce tři. Mě jeden z nich
přejel jen pohledem, nic nechtěl. Zato kluci zře-
telně lístky ani nějaké průkazky neměli, dva
pánové s odznaky hned kolem nich. A víte, co
ti malí fištróni? Po chvilce mlčení začali mluvit
anglicky! Rozhodně to nebyli cizí státní přísluš-
níci: „My neznáme muset jízdenku mít.“ (překl.
autora) Nejspíš srdnatý pokus (pokolikáté?)
nepřiznat vinu, neuznat přestupek. Možná šlo
o toho psa, nevím, ale zkusili to neobvykle. Do-

cela schopní lotřící, vlastně jsem jim v tu chvíli
trochu fandil. A zřejmě i ti revizoři. Po krátké
debatě, překlopené zpět z cizí řeči do rodné,
byl pes strážcem pravidel podrbán za ušima
a zřejmě protože třetí kolega mezitím stihl zkon-
trollovat osazenstvo, na Nákladovém nádraží
revizoři vystoupili.

Neměl jsem už chuť nahlas nějak navazo-
vat na „zašmodrchané“ evangelium, které před
konfliktem se zákonem zaznělo. Kluci prostě
žijí v realitě, ta je rychlá, nesnadno se reaguje,
informací je mnoho. Zjevení Páně nebo ukři-
žování Páně, kdo v tom vidíš velký rozdíl? Slo-
vutní strážci starozákonních tradic, nebo lotři,
konečně vždyť i nejbližší učedníci Páně chtěli
svá místa po jeho pravici a levici. Klukovská
věta „Hele, slíbil mu ráj, i když byl lotr“, je
pro mě evangelium potvrzené na Žižkově. Kluci
vystoupili na Ohradě. Tramvaj ještě čekala na
červenou, otočil jsem se dozadu a vidím, že na
chodníku na ně čekala osoba na invalidním vo-
ziku. Objali se. Pes poskakoval kolem.

Ondřej Titěra

Evangelíci ve veřejném prostoru. (Účastníci synodu v metru po cestě z jednání. Praha, 24. 5. 2024.)

foto: Adam Csukás

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Eliška Foukalová, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARo (replika sochy

J. J. Bendla „Anděl s ďáblem“

z r. 1650 na pražském Výstavišti)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka letního dvojčísla

ČB 7 + 8/2024 je 23. 6. 2024

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem **Pojmy víry**.

Stopy milosti

KONFERENCE
KŘEŠŤANSKÝCH
PĚSTOUNŮ

2. ROČNÍK SDÍLENÍ RADOSTÍ,
STAROSTÍ A ZÁZRAKŮ

14. ZÁŘÍ 2024
9 - 17 HODIN / PODĚBRADY

krestansky-pestouni@seznam.cz / 608 215 275

Sjezd (nejen) evangelické mládeže

sjezd24.cz

Zaplatpánbu

4.-6. 10. 2024

Svitavy

Můžete se těšit na...

HUDBU - POST-HUDBA-VODNÍ PLOCHA -
PRANIC-SUNRISE GANG - WORKSHOPY -
BESEDY - JIŘÍ MRÁZEK - BIGBÍTOVÉ
BOHOSLUŽBY - DEBATY - ZBIGNIEW
CZENDLIK- EMA POSPÍŠILOVÁ - MICHAL
DOLEŽEL

... a mnohé další!

Změna programu vyhrazena.

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

MINISTERSTVO
KULTURY

SKS

Svitavy
a vy.

Pardubický kraj

NADAČNÍ
FOND
VĚRY
TĚŠICKÉ
BIVŇACOVÉ

SJEZD
(NEJEN)
EVANGELICKÉ MLÁDEŽE